БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 131 (17.413). ● 10 июнь 1979 йил, якшанба ● Баҳоси 2 тийин.

«КОСМОС-1105»

1979 йил 8 июнь куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1105» учирилди.

Йўлдош ичига СССР халқ хўжалиги турли тармоқларининг ва халқаро ҳамкорликнинг манфаатларини кўзлаб Ернинг табиий ресурсларини тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Йўлдошдаги аппаратлар нормал ишлаб турибди. Олинган ахборот ишлаб чиқиш ва фойдаланиш учун давлат илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш маркази «Природа»га топширилмоқда.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг қарори

ПАРТИЯ XXV СЪЕЗДИ ВА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1978 ЙИЛ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИНИНГ ПАХТАЧИЛИКДА АЛМАШЛАБ ЭКИШНИ ЎЗЛАШТИРИШ ВА КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯНИ НИҲОЯСИГА ЕТКАЗИШ СОҲАСИДАГИ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ БОРАСИДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми зўр мамнуният билан уқтириб ўтадики, республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида, партия XXV съездининг ва КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг қарорларини бажара бориб, алмашлаб экишни ўзлаштириш ва пахтачиликдаги ишларни механизациялаш даражасини ошириш юзасидан катта иш қилмоқдалар, бу эса пахтачиликни янада юксалтиришнинг энг муҳим негизидир.

Ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида алмашлаб экиш ўзлаштирилган майдонлар икки баравар кўпайиб, сал кам 1,5 миллион гектарга етди. Жорий этилган алмашлаб экишни тўла-тўкис ўзлаштириш 70 процентга етай деб қолди. Самарқанд областида жорий этилган алмашлаб экишнинг 90 проценти, Фарғона, Тошкент, Бухоро областларида 75—82 проценти ўзлаштирилди, Наманган областида, Хатирчи, Пахтачи, Нарпай ва бошқа бир қанча районларда, республиканинг 160 та колхоз ва совхозида алмашлаб экиш тўла-тўкис ўзлаштирилди. Эндиликда кўпчилик хўжаликларда чигит, асосан, 1—5 йилгача бошқа экинлар экилгандан сўнг ҳайдаб қўйилган ерларга экилмоқда.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Советининг «Деҳқончилик маданиятини ошириш, алмашлаб экишни ўзлаштириш ва вилтга қарши кураш асосида пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида» 1979 йил 28 мартда қабул қилган қарорини бажара бориб, бу йил алмашлаб экишни жорий этиш ишини активлаштирдилар. Кўрилган тадбирлар натижасида кўклам фаслида ўзлаштирилган алмашлаб экишнинг ўсиши 14 процентни ташкил этди. Колхоз ва совхозлар 170 минг гектар ерга нуқул ва ёппасига беда экди, планни анча ошириб бажардилар. Андижон область хўжаликларида алмашлаб экишнинг ўсиши 23 процент, Тошкент областида 24, Хоразм областида 28, Бухоро областида 37 процент бўлди. 1975 йилга нисбатан алмашлаб экиш ўзлаштирилган далаларда донли ва хашакли экинлар майдони 142 минг гектар, шу жумладан, бедапоялар 26 минг гектар кўпайди. Тупроқни вилтга бардошли қиладиган экинлардан кейин чигит ташланган майдонлар кўпайди. Ана шуларнинг ҳаммаси ернинг унумдорлигини оширишга, вилтни йўқотишга, далаларнинг ҳосилдорлигини кўпайтиришга имкон берди. Ўнинчи беш йилликнинг уч йили мобайнида пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги гектар бошига 30,6 центнерга етди ёки тўққизинчи беш йилликка нисбатан 2,1 центнер кўтарилди. Чорвачиликнинг ем-хашак базаси мустаҳкамланди, бу эса чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш имконини берди.

Пленум шуни қайд этадики, республикада пахтачиликни комплекс механизациялашни тугаллаш соҳасида ишлар собитқадамлик билан амалга оширилмоқда. Колхоз ва совхозларнинг машина-механизмлар билан таъминланиши йил сайин ошмоқда. 1975 йилга нисбатан меҳнатнинг машина-механизмлар билан таъминланиши 26 процент кўпайди ва пахтачиликда ишловчи ҳар бир киши бошига 20 от кучидан ошиб кетди. Ер ҳайдаш ва экишдан аввал тупроқни ишлаш, чигит экиш, қатор ораларини юмшатиш, эгат олиш, минерал ўғит солиш ва бошқа бир қанча ишлар тўла-тўкис механизациялашган. Жиззах, Сирдарё, Наманган областларида деярли бутун майдонда чигит аниқ миқдорда экилмоқда, ғўзани чеканка қилиш жами майдонларнинг 80—90 процентида механизациялаштирилган.

Республика партия ташкилоти пахта теримини механизациялаш ишини тинимсиз ўтказмоқда. 1978 йилда 3 миллион 430 минг тонна пахта, яъни ҳосилнинг 62,4 проценти машинада терилди. Бу — 1975 йилда машинада терилган пахтадан 1 миллион 138 минг тонна кўпдир. Республикада қишлоқ хўжалик машинасозлиги саноатини ривожлантириш, янги пахтачилик техникасини яратиш ва мавжуд техникани такомиллаштириш соҳасида катта иш ўтказилмоқда.

Пахтачиликни комплекс механизациялашни тугаллаш йўли сабот билан ўтказилаётганлиги республика колхоз ва совхозларида меҳнат унумдорлигини анча ошириш имконини берди.

Пленум эришилган натижаларни муносиб баҳолаш билан бирга бир қанча областлар, районлар ва хўжаликларда алмашлаб экишни жорий этиш ва пахтачиликни комплекс механизациялашни ниҳоясига етказиш соҳасида қилинаётган ишлар ҳали партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифаларга мувофиқ эмас, деб ҳисоблайди.

Катта имкониятлар бўлишига қарамай Сурхондарё, Қашқадарё ва Жиззах областларининг хўжаликларида алмашлаб экиш суст жорий этилмоқда, бу областларда алмашлаб экиш жами майдоннинг ярмидан ҳам камроғида ўзлаштирилган.

Бир қанча районларда, кўпгина хўжаликларда беда экиш планининг муттасил бажарилмаслигига йўл қўйилмоқда, аммо, партия комитетлари бундай фактларга лозим даражада баҳо бермаяптилар.

Пахтачиликни комплекс механизациялашни ривожлантиришда ҳам жиддий камчиликлар бор. Хоразм, Бухоро, Фарғона областларининг хўжаликларида ҳамда бошқа областларнинг бир қанча районларида пахта етиштиришда қўл меҳнати улуши ҳали ҳам кўп. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Қашқадарё, Самарқанд, Сурхондарё областларида аниқ миқдорда чигит ташлаш усулини қўлланишга ва ғўзани машинада чеканка қилишга дуруст эътибор берилмаяпти, натижада ғўзани яганалашга кўп миқдорда қўл меҳнати сарфланмоқда, уруғлик чигит сарфи гектар бошига 100—140 килограммга етмоқда, пахта етиштириш таннархи қимматлашмоқда.

Республиканинг бир қанча областларида пахта терими механизациялаш даражаси ҳали ҳам паст. 1978 йилда Қашқадарё областида машина теримининг салмоғи атиги 59,5 процентни, Бухоро областида 52,5, Фарғона областида бор йўғи 49,3 процентни ташкил этган. Натижада бу ерларда меҳнат унумдорлиги ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги суст ўсмоқда.

Чунончи, 1978 йилда Жиззах областининг колхоз ва совхозларида ҳар бир ўртача йиллик ходим ҳисобига 3977 сўмлик, Тошкент областида 3672 сўмлик, Фарғона областида атиги 2158 сўмлик ёки 1,7—1,8 баравар кам ялпи ҳосил етиштирилди. Хоразм ва Бухоро областларининг хўжаликларида ҳам меҳнат унумдорлиги шундай бир даражада турибди.

Пленум ҳисоблайдики, «Союзмашхлопководства» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг саноат корхоналари янги, янада мукаммал машиналар ишлаб чиқаришни секинлик билан ўзлаштирмоқда, республика колхоз ва совхозларига техника етказиб бериш планларини бир маромда бажармаяпти.

СоюзНИХИ, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтининг олимлари, пахтачилик учун машиналар махсус давлат конструкторлик бюроси, ирригация махсус давлат конструкторлик бюроси ғўзани ўсиш даврида суғоришни механизациялаш ишларини ривожлантиришга дуруст эътибор бермаяптилар. Янги серҳосил, тезпишар, касалликларга чидамли пахта навлари суст яратилмоқда.

Ўсимликларни тез ривожлантирувчи моддаларни жорий этиш, чигит экишни анча эрта муддатларда ўтказиш ва уни тез ундириб олиш мақсадида чигит ташлаш вақтида тупроқни ўғитлаш ишлари лозим даражада авж олдирилгани йўқ.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик методлари ҳали ҳам секин жорий этилмоқда.

Мазкур камчиликлар айрим область ва район партия комитетларининг, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил июль Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг II пленуми алмашлаб экишни жорий этиш, пахтачиликни комплекс механизациялашни тугаллаш масалалари ва уни янада юксалтириш масалалари юзасидан қабул қилган қарорлар қандай бажарилаётганини лозим даражада контрол қилишни таъминламаётганликлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ва мутахассисларига нисбатан қатъият ва зарур талабчанлик қилмаётганликлари, бу ишда уларга кам ёрдам бераётганликлари натижасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қарор қилади:

1. Деҳқончилик маданиятини оширишнинг, пахта ҳосилдорлигини ўстириш ва уни етиштиришни кўпайтиришнинг, меҳнат унумдорлигини ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг негизи бўлмиш алмашлаб экишни тўла-тўкис ўзлаштиришни таъминлаш ва комплекс механизацияни ниҳоясига етказиш тадбирларини қатъият билан ўтказиш — республика партия ташкилотларининг, совет, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органларининг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш ва моддий техника таъминоти давлат комитети, «Главсредазирсовхозстрой» ва уларнинг жойлардаги органлари, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳамда раҳбарлари ҳар бир хўжаликда шу масалаларнинг ҳолатини кўриб чиқсинлар, яқин йиллар мобайнида алмашлаб экишни тўла ўзлаштириш ва комплекс механизациялашни ниҳоясига етказиш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқсинлар.

2. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигидан, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигидан, «Главсредазирсовхозстрой» ва «Узглавводстрой»дан янги ерларни ўзлаштириш ва аввалдан ҳайдалиб келинаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, суғориш системаларини техникавий жиҳатдан реконструкция қилиш ишларини кенгайтириш юзасидан белгиланган беш йиллик топшириқларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш талаб қилинсин. Бу ишлар алмашлаб экишни ўзлаштириш тадбирлари системасининг таркибий қисмидир.

3. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш техника таъминоти давлат комитети, «Главсредазирсовхозстрой», В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими, «Союзмашхлопководства» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси, партия ва совет органлари колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бутун диққат-эътиборини пахтачиликни комплекс механизациялашни ҳар томонлама ривожлантиришга, техника тараққиётини жадаллаштиришга, янги машиналарни ва механизациялашган технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этиш масалаларига қаратсинлар.

Олимлар, конструкторлар ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг куч-ғайрати тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарининг техникавий даражасини ва унумдорлигини ҳар томонлама оширишга, пахта етиштириш ва ҳосилни териш барча жараёнларини тўла механизациялаш учун керакли машиналар комплексларини ишлаб чиқишга ва уларни ишлаб чиқаришни тезроқ ўзлаштиришга қаратилсин.

Техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ва республика Министрлар Советининг 1975 йил 10 октябрдаги қарорида белгиланган топшириқларнинг сўзсиз бажарилиши таъминлансин.

Қишлоқ хўжалик техникасини 1980 йилда ва ундан кейинги йилларда планлаштириш ва тақсимлаш чоғида пахтачиликдаги асосий кучларни механизациялаш даражасида қолоқлик содир бўлган колхоз ва совхозларга биринчи навбатда машина ва механизмлар ажратиб бериш назарда тутилсин, бу хўжаликларда ажратилган техникадан тўла-тўкис фойдаланилиши учун зарур ташкилотчилик ва тушунтириш ишлари ўтказилсин.

4. Ҳосил теримини механизациялаш даражасини оширишга алоҳида муҳим аҳамият бериб, партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари олдига, колхоз ва совхозларнинг олдига бу йил пахта теримини механизациялаш даражасини 70—75 процентга ва 1980 йилда 75—80 процентга етказиш энг асосий вазифалардан бири қилиб қўйилсин.

5. В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими, «Союзмашхлопководства» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси, СоюзНИХИ, САИМЭ, Пахтачилик учун машиналар махсус давлат конструкторлик бюроси, ирригация махсус давлат конструкторлик бюросининг диққат-эътибори ғўзани ўсиш даврида суғоришни механизациялаш учун технологиялар ва машиналар ҳамда фан-техника тараққиётининг илғор усулларини кенг жорий этиш имконини берадиган ҳамда пахтачиликда меҳнат унумдорлигини анча оширишни таъминлайдиган бошқа янада мукаммал серунум машина ва механизмлар яратиш соҳасидаги ишларни ҳар томонлама кучайтириш зарурлигига қаратилсин.

6. Пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар экспериментал биология институти, СоюзНИХИ, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими пахта селекцияси, ўрта толали ва ингичка толали нав пахтанинг вилтга чидамли, тезпишар, толасининг сифати яхши ва ҳосилни машинада теришга талабларига мос келадиган навларини яратиш ишини кескин кучайтирсинлар.

Чигит экиш усуллари доимо такомиллаштирилсин, чигитнинг униб чиқишини тезлаштириш ва уни ривожлантириш учун чигит экиш энг мақбул муддатларда ўтказилсин ва айни вақтда тупроқ ўғитлансин, ўсимликларнинг ривожланишига ёрдам берадиган моддалар, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик методлари ишлаб чиқаришга кенг жорий этилсин.

7. Пахтачиликда техника тараққиётининг жадаллаштирилиши, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигининг оширилиши кадрлар билан ишлашни жиддий равишда яхшилашни талаб қилади.

Партия ташкилотларидан хўжаликлар раҳбарларининг, ўрта бўғин кадрларининг сифат составини доимо яхшилаш, лавозимларга янгиликни сезадиган, жамики илғор, прогрессив усулларни ишлаб чиқаришга жорий эта оладиган ўқимишли мутахассисларни кўтариб қўйиш талаб қилинсин. Кадрларнинг ўқишини ташкил этишга алоҳида эътибор бериб, уларнинг малакасини мунтазам равишда ошириш, пахта етиштиришнинг янги усулларини уларга ўргатиш, янги механизация воситаларини ўрганишда ва улардан юксак унум билан фойдаланишда ёрдам бериш зарур.

Область ва район партия комитетлари маҳаллий Советларнинг, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг куч-ғайратларини социалистик мусобақани янада ривожлантиришга, интизомни мустаҳкамлашга, деҳқончилик маданиятини ошириш, пахтачиликдаги ишларни механизациялашни кучайтириш, илғор тажрибани ўрганиш ва жорий этиш ишида қишлоқ меҳнаткашларининг активлигини оширишга қаратсинлар.

8. Бу йил қишлоқ хўжалигида ғоят қийин аҳвол вужудга келди. Табиий офатлар ғўзага жуда катта зарар етказганлигини ва ғўза ривожланишдан жуда орқада қолаётганини ҳисобга олиб, область ва район партия комитетларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетларининг, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органларининг, колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотлари ҳамда раҳбарларнинг зиммасига бутун куч ва имкониятларни ғўза парваришини кучайтиришга сафарбар қилиш вазифаси юклатилсин. Ишларнинг сифатини ошириш, ғўзани минерал ва органик ўғитлар билан озиқлантириш, бошқа ҳамма агротехника тадбирларини қисқа муддатларда ўтказиб, ғўза ривожидаги қолоқликни тугатишни таъминлаш зарурлигига алоҳида эътибор берилсин.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми комил ишонч билдириб айтадики, партия XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми тарихий қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклад ва нутқларидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосалардан руҳланган партия, совет, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари техника тараққиётини жадаллаштириш, пахтачиликни ва республика қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларини янада юксалтириш юзасидан ўртага қўйилган вазифаларни шараф билан бажарадилар, бу йил 5 миллион 700 минг тонна «оқ олтин» етиштиришни таъминлайдилар.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК!

Республика қурувчилари ва монтажчилари 1979 йилда зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини бажариш учун мусобақани кун сайин тобора авж олдирмоқдалар.

Беш ой ичида улар 1,4 миллиард сўмлик капитал маблағларни ўзлаштирдилар, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 10 процент кўп асосий ишлаб чиқариш фондлари ишга солинди, саноат ва қишлоқ хўжалигида янги муҳим ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

496 минг квадрат метр уй-жой, 6696 ўринли мактаблар, 4155 ўринли мактабгача болалар муассасалари, 240 ўринли касалхоналар, кунига 400 кишини қабул қила оладиган поликлиникалар қурилди.

Пудрат ишлари беш ойлик планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	1979 йилнинг январь-май ойларида планнинг бажарилиши	1979 йилнинг январь-май ойларида 1978 йилнинг январь-май ойларидагига нисбатан
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	95	99
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	103	113
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлиги	99	102
Главташкентстрой	100	104
Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлиги	109	102
Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши бош бошқармаси	106	104
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги	106	115
Главсредазирсовхозстрой (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича)	104	102
Узколхозстрой	109	107

Бу рақамлардан кўринадики, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги қурилиш-монтаж ишлари беш ойлик планини бажармаган, ўтган йилда эришилган даражага нисбатан пасайиб кетишига йўл қўйилган. Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлиги ҳам беш ойлик планни бажармаган.

Кўпгина қурилиш ташкилотлари ва монтаж ташкилотлари пудрат ишлари планини бажара бориб, ишга тушириладиган энг муҳим объектларда орқада қолишга йўл қўйдилар: Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасининг капролактам ишлаб чиқарувчи корхонаси, Маржонбулоқ олтин руда комбинати ва Қувасой цемент комбинати, Бухоро нон заводи, Навоий ГРЭСи, Гулистон ёғ-экстракция заводи ва Жиззах аккумулятор заводи, Тошкент кўн-галантерея ва спорт моллари комбинати ва бошқа объектлар шулар жумласидандир.

Биринчи ярим йиллик охирлашига бир ойдан камроқ вақт қолди. Шунинг учун ҳам қурувчилар ва монтажчилар вақтни ғанимат билиб, йўл қўйилган қолоқликдан чиқишлари, июнь ойида ишга туширилиши лозим бўлган объектларга зарур маблағ ва ресурсларни биринчи навбатда жамлашлари керак. Бу объектлардаги ишларни қатъий тармоқ графиги ва қўшма график асосида олиб бориш, ишларни икки сменада, жуда қолоқ участкаларда эса уч сменада ташкил қилиш, мусобақалашаётган коллективларга зиммадаги социалистик мажбуриятларни бажариш учун зарур ҳамма шароитларни вужудга келтириш керак.

Министрликлар, идоралар, ташкилотлар ва буюртмачи корхоналар иш ҳамда объектларни фойдаланишга қабул қилиб олувчи ишчи ва давлат комиссияларининг фаолиятини кучайтиришлари лозим. Комиссиялар объектларни фойдаланишга топширишда зарур бўладиган ҳамма ҳужжатларни тайёрлашни ташкил этишга дарҳол киришмоғи керак. Айни маҳалда ишга туширувчи комиссиялар ҳам иш бошлаб юборишлари лозим. Ишлатувчи ходимларнинг ҳаммаси машина-ускуналар монтажи ва уларни созлашни ниҳоясига етказиш ишларига қўшилишлари лозим.

Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари биринчи ярим йилнинг ишга тушириладиган ҳамма объектлари сўзсиз фойдаланишга топширилишини таъминлаш ҳамда ишга тушириладиган қурилишлар ва энг муҳим қурилишларда йўл қўйилган қолоқликдан чиқиш учун социалистик мусобақани янада кенгроқ авж олдиришга даъват этилдилар.

Область, шаҳар, район партия комитетлари ишга тушириладиган қурилишлар штаблари ишларини активлаштиришлари, мусобақадош коллективларга ишга тушириладиган қувватлар ва объектлар белгиланган муддатида ва барвақт ишга туширилишини таъминлаш учун зарур шарт-шароитлар яратилишида хўжалик раҳбарларининг масъулиятини оширишлари, КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга меҳнат коллективларини янада актив сафарбар этишлари зарур.

Совет Иттифоқига келиши муносабати билан

Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Морарджи ДЕСАИ

Совет раҳбарларининг таклифига биноан Ҳиндистон Бош министри Морарджи Десаи расмий дўстлик визити билан СССРга келади.

Морарджи Ранчхожи Десаи 1896 йил 29 февралда Бхаделида (Гужарат штати) мактаб ўқитувчиси оиласида туғилди. Бомбайдаги Вильсон коллежида ўқиди.

М. Десаи 1930 йилда мустамлакачиларнинг ҳиндларни камситишига қарши норозилик билдириб, граждан хизматидан кетади ва Махатма Ганди бошчилигидаги гражданлик бўйсунмаслиги ҳаракатига қўшилади. М. Десаи миллий озодлик курашида қатнашганлиги учун бир неча бор қамоққа олинади ва турмага ташланади.

Ҳиндистон мустақилликка эришганидан кейин Морарджи Десаи Ҳиндистон Миллий конгресси партиясида ва ҳукуматида бир қанча муҳим лавозимларни эгаллайди. 1952 йилда Бомбай штатининг Бош министри қилиб тайинланади. М. Десаи 1956 йилда Ж. Неру бошчилигидаги Ҳиндистон марказий ҳукумати составига ўтади. Узоқ вақт мобайнида молия министри ва бош министр ўринбосари бўлди.

М. Десаи 1969 йилда Ҳиндистон Миллий конгресси партиясидан чиқиб кетади ва конгресс ташкилоти оппозициячи партиясининг асосчилари ва раҳбарларидан бири бўлиб қолади. 1971 йилда ўтказилган сайловдан кейин М. Десаи бу партиянинг парламентдаги фракциясига бошчилик қилади. 1977 йилдаги сайлов арафасида Жаната парти сайловолди сиёсий блокининг раиси лавозимини эгаллади. Бу партия сайловда ғалаба қозонди. М. Десаи Ҳиндистон парламентининг халқ палатасига яна сайланди ва Жаната парти блокининг парламентдаги фракциясига бошчилик қилди. Бу блок тез орада ягона сиёсий партияга айлантирилди.

М. Десаи 1977 йил март ойидан бошлаб Бош министр бўлиб, Ҳиндистоннинг мустақил, тинчликсевар ташқи сиёсий йўлини амалга оширишга актив ёрдам бериб келмоқда.

М. Десаи 1960 йилда молия министри сифатида ва 1977 йилда Ҳиндистон Бош министри сифатида расмий визит билан Совет Иттифоқига келди. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлаш ва кенгайтириш учун ҳаракат қилмоқда.

М. Десаи Москва давлат университетининг фахрий доктордир.

Совет кишилари дўст Ҳиндистон ҳукумати бошлиғининг мамлакатимизга келишини табриклайдилар.

«Союз-34» космик кемаси орбитал комплекс билан туташтирилди

ТАСС АХБОРОТИ

1979 йил 8 июнь куни Москва вақти билан соат 23 дан 02 минут ўтганда учувчисиз «Союз-34» космик кемаси одам бошқараётган «Салют-6» — «Союз-32» орбитал комплекси билан туташтирилди.

«Союз-34» кемаси икки суткалик мустақил учиш давомида бошқариш марказидан берилган командалар билан орбитада манёврлар ўтказгандан кейин кема ва «Салют-6» станцияси ичидаги автомат яқинлашиши системаларининг таъсир зонасига кирди. Бу системалар космик аппаратларнинг бир-бирини қидириши, бир-бирига яқинлашиши, ёндашиши ва туташишини таъминлади.

«Союз-34» кемаси станция билан олисдан яқинлаштириш манёврлари олдидан «Прогресс-6» юк кемаси 8 июнь куни эрталаб орбитал комплексдан ажратилди ва у мустақил учишни давом эттирмоқда.

Ёндашиш ва туташиш жараёнларини орбитал комплекс экипажи — Ляхов ва Рюмин ўртоқлар назорат қилиб турдилар. Учувчисиз «Союз-34» кемаси станциясининг агрегат бўлмасида жойлашган туташтирувчи узелга туташтирилди.

Манёврларнинг ҳамма босқичларида «Союз-34» кемасининг яқинлаштирувчи — тўғриловчи двигатель установкаси ва борт системалари нормал ишлаб турди.

Космик кема экипаж бундан буёнги илмий-тадқиқотларни ўтказиши учун материалларни, қўшимча асбоб-ускуналарни, почта ва озиқ-овқат маҳсулотларини станцияга элтиб берди. Комплекс экипажи «Союз-34» кемасининг юкини бўшата бошлади.

Телеметрик ахборот маълумотларига ва космонавтларнинг докладларига кўра, «Салют-6» — «Союз-32» — «Союз-34» орбитал комплекси ичидаги системалар нормал ишламоқда.

Владимир Ляхов билан Валерий Рюмин ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

СОВЕТ—ЛИВИЯ ДЎСТЛИГИ КУНЛАРИ

Ўзбекистонда Совет—Ливия дўстлиги кунлари ўтмоқда. Ливия умумхалқ конгресси бош секретариати идеологик ва сиёсий тарбия бўлимининг мудири Жумаа Феззоний бошчилигидаги Ливия делегациясининг аъзолари Янгийўл районидаги В. И. Ленин номли колхозда бўлдилар. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашдилар, Тошкент шаҳар ижроия комитетида бўлдилар, метрополитен, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси, В. И. Ленин номли Марказий музей филиали билан танишдилар.

Учрашув ва суҳбатлар чоғида совет ва Ливия халқлари дўстлик ва самарали ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш иштиёқида эканликлари таъкидланди.

8 июнь, кечқурун «Баҳор» концерт залида Совет—Ливия дўстлиги кунларининг тантанали очилиш маросими бўлди. Бу кечада ўзбек артистлари ва Ливия халқ рақс ансамбли қатнашди.

Ливиялик вакиллар Самарқандда ҳам бўладилар.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА, ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК УЧУН

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «ЛЕНИН ЙЎЛИДАН» АСАРЛАР ТЎПЛАМИ ЕТТИНЧИ ТОМИНИНГ НАШР ЭТИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Совет халқи КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, коммунистик бунёдкорлик йўлидан дадил қадам ташламоқда. Партия раҳбарлиги, унинг изчил ва принципиал, чинакам ленинча сиёсати ривожланган социалистик жамиятни янада такомиллаштиришда, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда, унинг халқаро майдондаги нуфузи ва обрўсини оширишда муваффақиятлар гарови бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарлари партиянинг кўпқиррали ташкилотчилик, сиёсий, ғоявий-назарий фаолиятининг ёрқин манзарасини акс эттиради. «Ленин йўлидан» тўплами ҳар бир томининг босилиб чиқиши партия ва халқнинг ғоявий-сиёсий ҳаётида катта воқеадир. Бу томларда ривожланган социалистик жамият қурилиши проблемаларини ҳал этишнинг бой, бебаҳо тажрибаси ижодий таҳлил қилинган, революцион назарияга муҳим ҳисса бўлиб қўшилган катта умумлаштирувчи кучга эга бўлган назарий хулосалар баён этилган. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарлари партиявий принципиаллик, сиёсий донолик, кенг ва собитқадам фикрлай билиш намунасидир. Бу асарлар социалистик тузумнинг, ватанпарвар ва интернационалист, фидокор меҳнаткаш ва курашчи бўлмиш совет кишисининг битмас-туганмас бунёдкорлик имкониятларига илҳомбахш этадиган ишонч билан суғорилгандир.

Сиёсий адабиёт нашриёти томонидан чоп этилган «Ленин йўлидан» тўпламининг навбатдаги еттинчи томи КПСС назарияси ва сиёсатининг актуал масалаларини, унинг илмий коммунизм соҳасидаги новаторлигини тушуниб етиш учун, ижтимоий тараққиётимизнинг туб проблемаларини, ҳозирги замон тарихий жараёнини аниқлаб олиш учун жуда муҳимдир. Китобга Леонид Ильичнинг 1978 йил январидан 1979 йил мартигача эълон қилинган нутқлари, табриклари, мақолалари, хотиралари киритилган.

1.

Китоб «Кичик ер», «Тикланиш», «Қўриқ» хотиралари билан очилади. Бу асарларга қизиқиш зўрлигининг сабабларидан бири шуки, уларнинг муаллифи замонамизнинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, энг йирик Коммунистик партиянинг раҳбари ва буюк Совет давлатининг бошлиғидир.

Лекин гап бундагина эмас ва ҳатто юқорида номлари келтирилган ва ҳақли равишда Ленин мукофоти билан тақдирланган китобларнинг бадиий-публицистик қимматида эмас. Бошдан ўтганларини, асрнинг буюк ишларида шахсан иштироки ҳақида ҳаққоний, ишонтирадиган тарзда ҳикоя қилиб бериш формаси муаллифга тарихий аҳамиятга эга бўлган, сиёсий мазмун билан бойитилган масалаларни янгичасига қўйиш имконини берган. Хотираларда партиявий принципиаллик, тарихий истиқбол миқёси, келажакни кўзлаш яққол акс этган.

«Кичик ер», «Тикланиш», «Қўриқ» асарларида совет халқининг социализм ва коммунизм учун кураши шонли тарихининг жуда катта миқёслари кўтарилган, унинг йирик, жуда катта бурилиш аҳамиятига эга бўлган босқичлари моҳирлик билан кўрсатилган. В. И. Ленин айтганидек, «Жамият ҳаётида кескин ўтишлар ва ўзгаришлар бўлаётган вақтда энг қийин вазифа — ҳар бир ўтишнинг алоҳида хусусиятини эътиборга олиш вазифасидир». (Тўла Асарлар тўплами. 40-том, 119-бет). Хотира китобларида яққол кўрсатилганидек, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ҳар доим ана шу вазифани муваффақиятли бажариб келган, халқ оммасининг куч-ғайратини мужассамлаштириш лозим бўлган бош йўналишни аниқ белгилаб келган ва оммани моҳирлик билан ташкил этиб уни бошқариб, унга раҳнамолик қилиб келган.

Партиянинг халқ билан бирлиги, у илгари сураётган, меҳнаткашларнинг туб манфаатларига жавоб берувчи мақсадларининг улуғворлиги, яқин орадаги ҳар бир марраға белгиланган вазифаларнинг асосланганлиги ва конкретлилиги, омманинг активлигини ё онглилигини оширишга қаратиш мақсадида омма ўртасида доимий иш олиб бориши ҳаққоний ва эҳтиросли партиявий сўз, коммунистнинг, сиёсий ходимнинг, партиявий раҳбарнинг шахсий ибрат кучи — буларнинг ҳаммаси бир-бири билан уйғунлашиб, умумий конкуярлик, умумий иш ғалабасига ишонч муҳити ва заминини яратди ва яратмоқда. Кишининг ҳамма маънавий ва жисмоний кучлари узоқ вақт давомида сарфланишини талаб этадиган оммавий, чиндан ҳам умумхалқ жасорати шундай вазиятдагина рўёбга чиқиши мумкин. Улуғ Ватан уруши даврида ҳам шундай бўлган, урушдан кейин мамлакатни тиклашнинг оғир йилларида ҳам, шонли қўриқ эпопеяси давомида ҳам шундай бўлган. Халқ жасоратини ташкил этиш, партиянинг омманинг маънавий йўлбошчиси, оммавий қаҳрамонлик илҳомчиси бўла билиши — Л. И. Брежнев хотираларининг асосий мавзуларидан бири бўлиб, у чуқур ва атрофлича очиб берилган. Партиянинг ана шундай шароитларда олиб борган ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий фаолияти хусусиятларини ёритиш энг юксак даражадаги ибратли хулосаларни ўз ичига олади. Бу хулосалардан, масалан, КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида самарали фойдаланилди.

Хотираларда партиянинг омманинг уюшқоқлиги, онглилиги, ғоявийлигини, унинг коммунистик истиқболни кўриш ва ҳимоя қилишга, бу йўлдаги барча қийинчиликлар ва тўсиқларни енгишга тайёрлиги ва иродасини оширишга олиб борадиган фаолияти йўллари бирма-бир аниқ-равшан акс эттирилган.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг хотиралари Коммунистик партия ва совет халқининг жасоратларидан ҳақли равишда фахрланиш руҳи билан суғорилган, ватанпарварликнинг мусаффо ва порлоқ туйғуси билан йўғрилгандир. Бу хотираларда совет кишилари мислсиз қийинчиликларни қандай қилиб шараф билан енгиб, Улуғ Октябрь меросини сақлаб қолганликлари ва кўпайтирганликлари кўрсатиб берилган. Фашизмга қарши жуда оғир ҳаёт-мамот кураши синовларида, уруш натижасида вайрон бўлган халқ хўжалигини қайта тиклаш йўлидаги тинимсиз меҳнатда, кейин эса қўриқ очишда «миллион-миллион совет кишилари революция тажрибасини давом эттирдилар, унинг ғалабаларини янги тарихий шароитларда кўпайтирдилар, ривожланган социализм ғолибона қурилишининг жонли тажрибасини яратдилар» (118-бет). Октябрь революциясининг бу абадий жонли ишини коммунизмнинг моддий-техника базасини қураётган совет кишиларининг янги авлодлари давом эттирмоқдалар.

Биринчи бўлиб йўл очган кишининг меҳнати ҳеч қачон енгил бўлмайди ва тарихимизнинг ҳар бир босқичида совет халқи мислсиз кенг миқёсдаги мураккаб вазифаларни, бизгача ҳеч ким ҳал қилолмаган вазифаларни ҳал қилди ва ҳал қилиб келмоқда. Мамлакат экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда умумий куч-ғайрат сарфлаш туфайли эришилган муваффақиятлар, мамлакатимизнинг халқаро позицияларининг мустаҳкамлиги бунинг мукофоти бўлиб хизмат қилади. Ана шу тарихий ғалабалар жумласига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарларида кўрсатилганидек, жамиятимизнинг тарихий оптимизмини, совет кишиларининг коммунизм иши узил-кесил тантанасига бўлган ишончини, шунингдек партия ва халқ томонидан тўпланган ҳамда «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» китобларида шу қадар кенг ва конкрет ёритилган бебаҳо тарихий тажрибани биз ҳақли равишда киритамиз. «Ўтмишга назар ташлаб, қилинган ишларни эслаб, — деб ёзади муаллиф — биз одатда ана шу тажрибадан бугунга қайсинисини ярашини ва келажакда қайсиниси фойдали бўлишини танлаб оламиз» (75-бет). СССРда социализм қурилишининг жуда бой тажрибасини ҳисобга олиш, халқ оммасига бошчилик қила билган ва уни ташкил эта билган, унинг ақл-заковати, куч-ғайрати, таланти ва иродасининг битмас-туганмас ресурсларини ҳаракатга келтира олган КПССнинг тарихий тажрибасини ҳисобга олиш — революцион марксча-ленинча тафаккурни янада бойитишнинг, социализм ва коммунизм йўлини танлаган ёки шу йўлга ўтадиган мамлакатлар ва халқларнинг олға томон муваффақиятли ҳаракат қилишининг муҳим шартидир.

2.

Бизнинг коммунистик қурилиш ишида, мамлакат экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда, социалистик демократияни ва унинг таянчи жаҳонда биринчи умумхалқ давлатини такомиллаштиришда олға қўйилган ҳар бир қадамимиз янги тарихий тажриба бўлиб чиқмоқда. КПСС XXV съездининг стратегик йўлини конкретлаштирувчи янги сиёсий ечимларни ишлаб чиқиш жараёни партиянинг ана шу ечимларни ҳаётга, совет халқининг кундалик фаолиятига татбиқ этиш йўлида тинимсиз сарфлаётган куч-ғайрати еттинчи томда чуқур ва кўп қиррали акс эттирилган.

Ишнинг самарадорлиги ва сифатини ошириш учун партия авж олдирган умумхалқ кураши — бу, қайд қилади китоб муаллифи, «шу беш йилликнинг муҳим вазифасигина эмас, у айни вақтда бизнинг бундан буёнги кўп йилларга мўлжалланган иқтисодий ва социал ривожланишимизнинг белгиловчи омили ҳамдир» (284-бет). Ана шу курашнинг халқ хўжалигининг ёқилғи-энергетика базасини ривожлантириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва унинг ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, бошқарув ва планлаштиришни такомиллаштириш, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, меҳнаткашлар оммасининг активлигини, социалистик мусобақани бутун чоралар билан юксалтириш масалалари сингари принципиал муҳим жиҳатлари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Сибирь ва Узоқ Шарққа сафари вақтида сўзлаган нутқларида, ВЛКСМ XVIII съездида, Бокуда 1978 йил сентябрида, Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари олдида 1979 йил 2 мартда сўзлаган нутқларида ёритилган. Шу билан бирга ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш программаси КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил 3 июлда бўлиб ўтган Пленумида «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги докладда айниқса кенг, тўла ва конкрет тасвирланган.

«Биз қишлоқ хўжалиги олдига, — деб кўрсатди докладчи, — унинг барча тармоқларини ҳар томонлама жадал ривожлантириб, мамлакатни озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан ишончли таъминлашга эришишни асосий вазифа қилиб қўймоқдамизки, уларни етиштиришнинг ўсиши халқнинг турмуш даражасини бундан кейин анча оширишни таъминлай оладиган бўлсин. Шу билан бир вақтда биз шаҳар билан қишлоқнинг моддий ва маданий-маиший турмуш шароитини яқинлаштириш вазифасини ҳал этиш учун кўпроқ куч-ғайрат сарфлашимиз лозим» (401-бет).

Бизнинг давримизда етилган ишлаб чиқариш, иқтисодий, техникавий, бошқарув вазифаларини ҳал қилиш сиёсий жиҳатдан ғоят муҳимдир. Чунки бу янада социал ривожланишнинг, шахсни ҳар томонлама, гармоник ривожлантириш учун шарт-шароит яратишнинг пойдевори синфсиз коммунистик жамиятга ўтиш учун асосдир. Янги кишининг меҳнатга ижодий муносабатда бўлиш, жамият бойлигини авайлай билиш ва кўпайтириш, ўзаро ёрдам, коллективизм, уюшқоқлик ва масъулият сингари ажойиб фазилатлари айнан умумий фаровонлик йўлида қиладиган онгли ва уюшган меҳнатида намоён бўлади ва такомиллашади.

Л. И. Брежнев китобида хўжалик ва давлат қурилишининг, фан-техника ва маданий тараққиётнинг ҳар бир йирик проблемаси қўйилиши ва анализ қилиниши кенг сиёсий ёндашиш, кундалик вазифаларни ҳал этишни коммунистик бунёдкорликнинг истиқболлари, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш ва янги инсонни шакллантириш ишига узвий боғлай билиш маҳорати билан фарқ қилади. Масалан, қишлоқда механизатор кадрлар тайёрлаш ва уларнинг мустаҳкам ўрнашиб қолиши масаласи ҳақида гапирар экан, ўртоқ Л. И. Брежнев қуйидагиларни таъкидлайди: «Фақат ишлаб чиқаришгина эмас, балки одамлар ўртасидаги муносабатлар, уларнинг маишати, маданияти, психологияси, онги ҳам партиянинг доимо диққат марказида турадиган масаладир. Бугунги энг муҳим вазифалардан бири қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини маданият билан, шу сўзнинг кенг маъносида тушуниладиган меҳнат, маишат, инсоний муносабатлар маданияти билан уйғунлаштиришдан иборатдир» (434-бет). Шу билан бирга, бу ерда гап ўз-ўзидан равшанки, янги объектив шарт-шароитлар кетидан борадиган кишилар ва улар ўртасидаги муносабатларнинг пассив ўзгариши ҳақида эмас, балки омманинг мустақиллигини, ташаббусини, онглилигини тобора оширадиган, ҳар бир совет кишисида актив ҳаётий позицияни шакллантирадиган бир мақсадга қаратилган сиёсий-тарбиявий иш ҳақида бораётир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Москвада сайловолди йиғилишида сўзлаган нутқида бундай деб таъкидлади: «...ҳозирги вақтда хўжалик ишидан, барча имкониятларимиз ва бойликларимиздан ғоят самарали фойдаланишдан кўра муҳимроқ иш йўқ. Бунинг учун капитал маблағлар сарфлаш сиёсатида ва техника сиёсатининг кўпгина соҳаларида янгича муносабатлар, мавжуд қувватлар ва ишчи кучи ресурсларидан удабуронлик билан фойдаланиш, идорачилик ва маҳаллийчилик тенденцияларини бартараф этиш талаб этилади. Бунинг учун планлаштириш ва хўжаликни юритиш методларини, кўрсаткичлар ва моддий рағбатлантириш системасини маълум даражада қайта қуриш ҳам талаб этилади. Шу билан бирга, бу қайта қуриш қанчалик мураккаб бўлмасин — бизнинг уни амалга оширмай иложимиз йўқ» (620-бет). Шу нарса равшанки, совет кишиларининг, жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг социал активлигини янада ошириш керак, бизнинг ижтимоий ривожланишимизнинг турли соҳаларига партия раҳбарлиги савиясини янада ошириш лозим. Китобнинг мазмунида ана шу жиҳатлар қайта-қайта ва муфассал равишда ёритиб берилган.

Ўнинчи беш йиллик вазифаларини бажаришда катта меҳнат муваффақиятларига эришаётган корхоналар, ташкилотлар ва бирлашмалар коллективларига, ишлаб чиқариш новаторларига йўлланган табрикномалар китобнинг каттагина қисмини ташкил этади. Бу — илиқ инсоний ҳужжатлар бўлиб, жамиятимизда меҳнатнинг жуда катта социал-маънавий қимматидан, фидокорона ва ижодий меҳнат қилаётган кишиларнинг юксак бурчидан далолат беради. Шу билан бир қаторда бу — конкрет муваффақиятга эришишга имкон берган ва улардан ҳосил бўлган омилларни конкрет таҳлил қилишнинг, бизнинг хўжалик қурилишимизнинг турли соҳаларида социалистик мусобақани йўлга қўйишдаги ишларимизни яхшилаш учун аниқ мўлжал олиш имконини берувчи омилларни таҳлил қилишнинг якунидир.

Экономикани тараққий эттиришга ёрдамлашувчи, ижтимоий муносабатларни янгилаш йўли билан социализмга табиий хос бўлган, омманинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигини оширишнинг воситаси бўлган мусобақани такомиллаштириш проблемаларига китоб автори муттасил катта эътибор беради, илғор тажрибани, миллионлаб кишиларни руҳлантиришга, уларни илҳомлантиришга қодир бўлган ҳақиқий қимматли ташаббусларни синчиклаб умумлаштириш ва актив оммалаштириш зарурлигини таъкидлайди. Бу масалалар фақат жуда катта иқтисодий аҳамиятга эга бўлибгина қолмай, шу билан бирга тарбиявий аҳамиятга ҳам эга бўлиб, қатъиятликни, ташаббускорликни, принципиалликни талаб қилади, бу масалаларни амалий ҳал қилиш эса катта сиёсий жиҳатдан муҳимлиги билан фарқ қилиши мумкин.

«Мусобақага раҳбарлик қилиш, янги, прогрессив нарсаларни жорий этиш, — деб кўрсатди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1978 йилги ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида, — турғунлик ва консерватизм билан чиқиша олмайдиган жонли ишдир. Илғор коллективлар ва айрим новаторларнинг тажрибаси — бу иш формалари ва методларидаги, технологиядаги, бошқарувни ташкил этишдаги амалий тўнтаришдир. Бунда қатъият, фидокорлик, агар хоҳласангиз мардлик керак. Бунда баъзан ҳар бир кишининг ўзи деярли янгидан ўрганишига ва бошқалардан ҳам талаб қилишига тўғри келади. Кимки янгиликдан чўчиса, қўрқса, у ривожланишга тўсиқ бўлади. Кадрларга — хўжалик ва партия кадрларига баҳо беришда ана шунга амал қилиш керак» (540-бет). Партия ва халқ фаолиятининг новаторлик мазмуни, коммунистик қурилишнинг новаторлик руҳи бутун ижтимоий муҳитга сингиб кетиши лозим — китоб мазмунини очиб берувчи кўп сонли конкрет қоидаларнинг умумий маъноси шундан иборат.

Янгиликни активлик билан ҳимоя қилиш зарурлиги ҳақидаги масала, эскиликка қарши, бизнинг олға томон силжишимизга тўсқинлик қилувчи нарсаларнинг ҳаммасига қарши қатъият билан курашиш масаласи китоб автори томонидан ижтимоий ҳаётимизнинг турли соҳалари ва бўғинларига татбиқан турли йўналишларда қўйилади. Ўртоқ Л. И. Брежнев аллақачон етилган ижтимоий эҳтиёж — «...меҳнат коллективларида шундай маънавий психологик муҳитни вужудга келтириш кераккки, токи ҳар бир киши максимал даражада самарали, энг кўп фойда берган ҳолда ишлашни ўзининг табиий бурчи деб ҳисобласин ва шундай имкониятга эга бўлсин; шундай муҳитни вужудга келтириш керакки, унда дангасалар, прогулчилар, бракчилар, ижтимоий мулкни талон-торож қилувчилар бўлиши каби аҳволга ҳақиқатда тоқат қилинмайдиган бўлсин» (285-бет) деб таъкидлаганда гап худди шу ҳақда боради.

Китобда ривожланган социализм ижтимоий муносабатларини, социалистик демократияни, совет турмуш тарзини такомиллаштириш проблемалари ҳақида, умумхалқ давлатини мустаҳкамлаш тўғрисида ҳам шу тарзда гап юритилади. Бу ерда ҳам партия, жамоат ташкилотлари, барча гражданлар актив куч-ғайрат сарфлашлари керак, ўтмиш сарқитларига қарши, тузумимиз табиатига тўғридан-тўғри зид бўлган, унинг ривожланишига халақит берувчи жамиятга қарши ҳолатларга қарши муросасиз кураш олиб бориш лозим.

Китобда сиёсий системамизни, социалистик давлатчиликни янада такомиллаштириш, совет халқ ҳокимиятининг потенциал имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш проблемалари кўп жой олган. Ўртоқ Л. И. Брежнев СССР Олий Совети Президиуми мажлисларида сўзлаган нутқларида, сайловчилар олдида 1979 йил 2 мартда сўзлаган программа аҳамиятига молик нутқида халқ депутатлари Советларининг назорат қилиш функцияларини ривожлантириш, сайловчиларнинг наказларини бажариш юзасидан ишни пухта ташкил этиш ҳақидаги, Советларнинг омма билан алоқасини кучайтириш ҳақидаги, СССР янги Конституцияси амалга ошираётган бир шароитда депутатларнинг фаолиятига нисбатан талабчанликни кучайтириш ҳақида, қонунлар системасини янада яхшилаш ҳақида ва уларни сўзсиз бажариш тўғрисида, ҳокимият органларининг ишидаги ошкораликни кенгайтириш ҳақида, «қонунчиликни бузиш, танқидни бўғиш, сансалорлик, расмиятчилик ва бюрократизм фактларига қарши янада активроқ, кескин, муросасиз кураш олиб бориш» (616-бет) зарурлиги тўғрисидаги энг муҳим қоидаларни баён этиб берди.

Совет давлатини мустаҳкамлаш, социалистик демократияни такомиллаштириш, жамиятимиз экономикаси ва маданиятини тараққий эттириш — инсониятнинг ҳар томонлама социал тараққиёти ишига, халқаро хавфсизлик ва умумий тинчликни таъминлашга биз қўшадиган энг муҳим ҳиссадир.

3.

«Ленин йўлидан»нинг еттинчи томида СССРнинг халқаро аҳволи, тинчлик учун, жаҳон термоядро уруши хавфига қарши, халқаро иқтисодий муносабатларни адолат, тенглик ва ҳамкорлик асосларида қайта қуриш учун кураш проблемалари жуда катта ўрин эгаллаган. КПСС, Совет давлати халқни халқаро майдонда юз бераётган воқеалар ҳақида, ўзларининг қулай халқаро вазиятни вужудга келтиришга қаратилган куч-ғайратлари, ташаббуслари ҳақида кенг ва тўла хабардор қилиб борадилар. Бу эса тамомила қонунийдир. «У ёки бу проблеманинг бутун моҳияти, — дейди автор, — ҳозирги шароитда реал қуролсизланишга эришишдан кўра ер юзидаги ҳар бир кишининг тақдирига алоқадор бўлган бошқа муҳимроқ вазифа йўқ. Қуролланиш пойгасини тўхтатиш, уни камайтиришга томон боришни таъминлаш, оқибат натижада эса термоядро ҳалокатининг хавфини бартараф этиш — ҳозирги вақтда ҳаётимиз кун тартибида турган асосий проблема шундан иборат. Халқаро аҳвол бундан кейин қандай ривожланиши тўғрисидаги туб масала айнан мана шу соҳада, худди шу йўналишда ҳал этилмоқда, айнан ҳозир худди мана шу соҳада энг кескин кураш авж олмоқда» (264-бет).

Китоб саҳифаларида халқаро муҳитни соғломлаштириш сари, тинчлик ва халқларнинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш сари, ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатлар, аввало СССР ва АҚШ ўртасидаги муносабатлардаги кескинликни юмшатиш сари қадам-бақадам интилаётган Совет Иттифоқининг амалий таклифлари ҳақида батафсил ҳикоя қилинган. Ўртоқ Л. И. Брежнев СССР ва АҚШ ўртасида ҳамкорликни чуқурлаштириш ва кенгайтириш учун имкониятлар вужудга келганлигини ишонарли қилиб кўрсатиб берган. Ваҳолонки, милитаристик доиралар, ҳарбий-саноат комплекси деб аталувчи кучлар кескинликни юмшатиш жараёнларига қаршилик кўрсатмоқдалар, «хитой картаси»ни ўйнашга интилмоқдалар, «совет хавфи» ҳақида уйдирма тарқатмоқдалар. Тузилиши яқинлашган СКЧ-2 ҳақидаги шартномага қарамай, уни барбод қилишга интилмоқдалар. «Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш юзасидан янги шартнома имзолангандан кейин, — дейди автор, — навбатдаги босқичга қадам қўйиш мумкин бўлади. Бу ҳарбий кескинликни юмшатиш йўлидаги ҳақиқий бурилиш бўлган бўлур эди» (235-бет).

Тинчлик ва социализм ажралмасдир — ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташқи сиёсат масалалари юзасидан сўзлаган нутқларининг асосий мазмуни шундан иборат. «Бизнинг партиямиз, бизнинг халқимиз, — дейди у, — тинчлик ишига абадий содиқ бўлиб келдилар, ҳозир ҳам шундай ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қоладилар. Биз учун тинчликни ҳимоя қилиш социализмни ҳимоя қилиш демакдир. Бутун инсониятнинг порлоқ келажагини ҳимоя қилиш демакдир» (224-бет). Совет Иттифоқи ўзининг бутун таъсиридан, ўзининг бутун обрўсидан барча халқларнинг социал тараққиёти учун нормал, тинч шарт-шароитлар вужудга келтириш мақсадида, ўзаро тушуниш ва ҳамкорликни таъминлаш мақсадида фойдаланмоқда.

«Биз шунга аминмизки, — дейилади китобда, — давлатлараро муносабатлардаги ҳар қандай проблема бизнинг замонамизда ҳал қилиниши мумкин. Фақат унга хотиржам ва ақл-идрок билан ёндашиш, шерикнинг хоҳишини эътиборга олган ҳолда эҳтиросларнинг кучайишига, қарама-қаршиликларнинг кескинлашувига йўл қўймаслик керак. Ҳар икки томоннинг нияти холис бўлса, олға томон оптимизм билан қараш мумкин» (304-бет). Бизнинг КПСС янги тарихий шароитларга татбиқан ижодий ривожлантирган тинч-тотув яшашнинг ленинча принципларига таянувчи ташқи сиёсий йўлимиз айнан шундай ёндашиш билан фарқ қилади.

Тинчлик, демократия ва инсониятнинг ҳар тарафлама социал тараққиёти учун курашаётган барча кучларнинг жипслашуви соҳасидаги қунт билан олиб борилаётган иш КПСС ва Совет давлати ташқи сиёсий активлигининг муҳим жиҳати ҳисобланади. Китобда Л. И. Брежневнинг социалистик ҳамдўстликни янада мустаҳкамлашга қаратилган тинимсиз фаолияти ўз аксини топган. Бу ҳозирги жаҳонда барқарорлик ва тараққиётнинг энг асосий омилларидан биридир. «Қардош социалистик мамлакатлар билан жуда бой ва муттасил ўсиб бораётган ҳамкорлик бизнинг партиямиз ва давлатимиз ташқи алоқаларида биринчи ўринни эгаллайди, — деб ёзади муаллиф — Дўстларимиз ва иттифоқчиларимизнинг тажрибаси совет коммунистлари учун, барча совет халқи учун доим жуда катта қизиқиш туғдириб келди ва туғдирмоқда» (543-бет).

Совет Иттифоқи изчил ва принципиал ташқи сиёсатни амалга ошира бориб, ўзаро тушуниш ва ҳамкорлик қилишга интилувчи барча тинчликсевар давлатларга, яқинда сиёсий мустақилликка эришган ҳамда мустақил иқтисодий ва социал тараққиёт йўлига ўтган ёки ўтаётган давлатларнинг халқларига дўстлик қўлини чўзмоқда. «Фактлар шундан далолат берадики, — деб уқтиради китоб муаллифи, — ёш давлатларнинг халқлари ана шу давлатларнинг бирлиги ва ҳамкорлиги қанчалик мустаҳкам бўлса, уларнинг социалистик дунё мамлакатлари билан дўстлиги қанчалик мустаҳкам бўлса ўзларининг мустақилликларини, ҳаётий манфаатларини шунчалик муваффақиятлироқ ҳимоя қила оладилар ва бунинг учун кураша оладилар, улар ўзларининг адолатли ишларида социалистик дунё мамлакатларининг мададига шунчалик таяна оладилар» (298-бет).

Шуни комил ишонч билан айтиш мумкинки, жаҳонда давлатлар ва халқлар ўртасидаги тарихан янги, тенг ҳуқуқли ва адолатли муносабатлар тобора мустаҳкамроқ қарор топмоқда ва бундай муносабатларнинг пионери бўлган Совет Иттифоқи амалий ташқи сиёсатининг бу жараёнга қўшаётган ҳиссаси каттадир. «Ленинча тинчлик ва яратувчилик сиёсатини изчиллик ва собитқадамлик билан амалга ошираётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, барча совет кишилари, — деб ёзади ўртоқ Л. И. Брежнев, — тинчликни мустаҳкамлаш учун, халқлар ўртасида дўстлик ва ўзаро ҳамжиҳатлик учун, озодлик, демократия ва социал тараққиёт учун кураш олиб бораётганларни қўллаб-қувватлаб келдилар ва бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайверадилар» (231-бет). Тинчлик сақлаб қолиниши ва мустаҳкамланиши лозим — Коммунистик партия, Совет давлати ана шу олий мақсадга эришиш учун куч-ғайратларини аямайдилар.

* * *

Халқимиз етук социализм босқичида мисли кўрилмаган мураккаб ва кенг кўламдаги вазифаларни ҳал қилмоқда. Ҳозирги вақтда, В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, ҳамма гап шундаки, биз илгариги тажрибамиз натижасида ҳосил бўлган моҳирлигимиз билан қаноатланмасдан, **албатта олға қараб боришимиз, албатта кўпроқ** натижаларга эриша боришимиз, албатта енгилроқ вазифалардан оғирроқ вазифаларга ўта боришимиз керак (37-том, 226-бет). Партия халқни Ленин йўлидан коммунизм сари бошлаб бораркан, ўзининг улуғ доҳийси ва асосчиси васиятига оғишмай амал қилмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежнев асарларининг мазмуни, унинг совет халқи бахт-саодати йўлидаги, бутун инсониятнинг порлоқ келажаги йўлидаги кўп қиррали ҳормас-толмас фаолияти бунинг далилидир.

(«Правда»нинг 1979 йил 8 июндаги редакцион мақоласи).

ҚАҲРАМОНЛИК САРЧАШМАСИ

Л. И. БРЕЖНЕВ АСАРЛАРИ ФРАНЦИЯДА ЧОП ЭТИЛДИ

ПАРИЖ, (ТАСС). Франциядаги катта нашриётлардан бири — «Ашетт» ўртоқ Л. И. Брежнев асарлари тўпламини «Олдинги маррада. 1941—1956 йиллар эсдаликлари» деган ном билан кўп нусхада босиб чиқарди. Тўпламга Л. И. Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» китоблари кирган.

«Француз китобхонига» деган сўз бошисида Леонид Ильич Брежнев қуйидагиларни ёзади:

«Ашетт» нашриёти мамлакатимизда босилиб чиққан «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» китобларим француз китобхони учун ҳам қизиқарли, деб топди.

Мен китоблар устида ишлаётганимда даставвал ўз ватандошларимни, совет кишисини назарда тутгандим, албатта. Мен «совет кишиси» деганимда ҳар бирининг ўзига хос фазилатлари бўлган минг-минглаб таниш кишилар хотирамда гавдаланади. Лекин айни бир вақтда уларнинг ахлоқий фазилатлари ўхшашлиги тўғрисида, уларнинг юксак гражданлик фазилатлари ҳақида ўйлайман. Бошқача қилиб айтганда, мамлакатимизда Улуғ Октябрь революциясидан кейин камол топа бошлаган шахснинг ижтимоий типи тўғрисида ўйлайман.

Шу китоблар француз китобхонига совет кишисини фронтдаги вазиятда ҳам, тинч меҳнатда ҳам яққол тасаввур этишига ёрдам берса, мамлакатимиз тўғрисидаги билимларини оширса, у ҳолда мен ана шу китобларни Францияда чоп этилганлиги зое кетмади, деб ҳисоблайман.

Французлар, айниқса кекса авлод кишилари гитлеризмга қарши биргаликдаги курашимизни унутишгани йўқ, албатта. Биз учун ўша йиллардаги ишлар ҳеч қачон жонсиз тарих бўлиб қолмайди.

Бутун инсоният тарихида ўз кўламлари жиҳатидан мислсиз бўлган урушдан жафо кўрмаган биронта ҳам совет оиласи йўқ. Мен миллион-миллион совет солдатлари ва офицерлари билан бирга урушнинг бошидан то охиригача босиб ўтдим.

«Кичик ер» — бу Улуғ Ватан урушининг бир кўриниши, атиги бир неча километр узунликдаги участкада содир бўлган воқеалар тўғрисидаги ҳикоя, холос. Эҳтимол, шиддати ҳар хил даражада бўлган шундай жанглар бутун совет—герман фронтида бўлиб ўтгандир. Ахир фронт масофаси мамлакат учун энг машаққатли бўлган вақтда 6200 километрдан ошган эди. Бу — Атлантикадан Уралгача бўлган масофадан ошиқдир. Ана шу воқеалар кўламини чуқурроқ ўйлаб кўрсангиз, эҳтимол, сиз совет—герман фронти қандай бўлганлигини, совет солдати қандай қилиб ва нима учун бардош берганлигини, унинг қаҳрамонлиги ва фидокорлигининг сарчашмаси нимадан эканлигини яхшироқ тасаввур этиб оласиз.

«Тикланиш» китобида уруш хонавайрон қилган ерда нималарни кўрганлигимизни ҳикоя қилиб беришга ҳаракат қилдим. Деярли ҳамма нарсани йўқ жойдан бошлаш: ўн миллионлаб кишиларга бошпана бериш, далаларга ҳаёт бахш этиш, касалхоналар, мактаблар, заводларни ҳаробалардан тиклаш керак эди. Миллий бойлигимизнинг жами учдан бир қисми йўқ қилинганди.

Уруш синовлари ва оғир машаққатлари халқ кучларини оз бўлмаса батамом тугатиб қўйиши мумкиндек туюлган эди. Лекин у ўзини ўнглаб олди: иқтисодий қайта қуриш, тикланиш тарихан жуда қисқа муддатларда ва бунинг устига бизнинг ғанимларимиз авж олдириб юборган «совуқ уруш» шароитларида амалга оширилди. Бунда эса омманинг ғайрат-шижоати, унинг ўз тақдирининг, ўз экономикасининг, ўз давлатининг хўжайини эканлиги ҳис-туйғуси муҳим роль ўйнади.

Аслини олганда, мен «Қўриқ» китобида ҳикоя қилган Қозоғистондаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш эпопеяси ҳам шу мавзуга ўхшашдир. Юз минглаб кишилар, асосан ёшлар Коммунистик партиямизнинг даъватига жавобан отланиб, обод районлардан сувсиз чўлларга жўнаб кетдилар, у ерларни обод қилиб, мамлакатнинг асосий ғалла конларидан бирига айлантирдилар. Бу жойларнинг бутун қиёфаси ўзгариб кетди: янги шаҳар ва посёлкалар, қишлоқ хўжалик корхоналари, завод ва фабрикалар, илмий марказлар барпо этилди. Халқимиз заъфарлари йилномасида қўриқни очиш ва ўзлаштириш ғоят ёрқин саҳифа. Улуғ Октябрь туфайли вужудга келган революцион ғайрат-шижоат сўнмаслигининг ажойиб намунаси бўлиб қолишига шак-шубҳа қилмайман.

Менинг китобларим халқимиз ҳаётидаги жуда мураккаб даврларга, мутлақо оддий бўлмаган воқеаларга бағишланган. Бу китобларда ҳикоя қилинган қийинчиликларни социализм эмас, балки бизнинг мамлакатимиз дуч келган алоҳида конкрет шароитлар, шу жумладан, ташқи шароитлар вужудга келтирган, албатта.

Социализм беҳуда фидойиликни талаб қилмайди. У ҳамманинг бахт-саодати ва ҳар бир шахснинг эркин камол топиши манфаатлари йўлида бутун халқнинг ҳокимиятига асосланган. Социализм барча меҳнат аҳлларининг активлигини, ташаббускорлигини тақозо қилади. Баъзида янгиликни дадил излаш билан эскилик ўртасида тўқнашувлар бўлиб туради, нуқсонлар ва хатолар ҳам бўлиб туради. Эътиборингизга ҳавола этилаётган китоб саҳифаларида ҳам шу хусусда баъзи гаплар айтиб ўтилади. Лекин мен француз китобхони асосий нарсани уқиб олишини истардим: совет халқи ўз йўлига ишонади, у ўзининг бахт-саодати, фаровонлиги, тинч келажаги айни социализм ва коммунизм билан боғланганлигига аминдир».

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Бойсун райони — (район партия комитетининг секретари А. Соатмуродов, район ижроия комитетининг раиси И. Қурбонов, район комсомол комитетининг секретари К. Холмуродов, бош пиллахона директори М. Аъзамов);

Урганч райони — (район партия комитетининг секретари М. Жуманазаров, район ижроия комитетининг раиси Ш. Матниёзов, район комсомол комитетининг секретари Д. Ражабов, бош пиллахона директори Х. Кенжаева);

Ғаллаорол райони — (район партия комитетининг секретари В. Насриддинов, район ижроия комитетининг раиси Х. Ўрозқулов, район комсомол комитетининг секретари С. Абдусатторов, бош пиллахона директори М. Абдураҳмонов).

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК САДОЛАРИ

БОКУ, 9 июнь. (ЎзТАГ махсус мухбири А. Баранов). Тоғли Қорабоғ автоном областининг маркази — Озарбайжоннинг Степанакерт шаҳридаги кўчалардан бирига бугун Ўзбекистон номи берилди. Кўчага ном бериш тантанали маросими меҳмонлар — Озарбайжонда Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг иштирокчилери ҳозирлигида ўтказилди.

— Сизнинг эзгу сўзларингизда биз дўстларга бахшида этилган қалб садосини эшитиб турибмиз, — деди Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати шоир Абдулла Орипов. — Бу диёрнинг самимияти ва шод-хуррамлигини биз ўзимиз билан мангу олиб кетамиз.

Автоном областнинг меҳнаткашлари ҳам ана шу қалб садосини Ўзбекистондан келган дўстларининг қўшиқларида эшитдилар.

Учрашувлар, учрашувлар... Шу кунларда Озарбайжон диёрида бу учрашувларнинг чеки йўқ. ВЛКСМ 50 йиллиги номли Мингечаур тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва мутахассислари азиз меҳмонларни — қардош республика адабиёти ва санъати арбобларини самимий кутиб олдилар. Ана шу навқирон шаҳарнинг ўзи каби ёш корхонанинг коллективи ҳам «Таштекстильмаш» заводи билан Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институтини ўзларини оталиққа олган корхона ва институт деб ҳисоблайдилар. Шуларнинг ёрдамида Мингечаур тўқимачилари ўз корхоналарини қисқа муддат ичида қайта қуроллантирдилар, ҳамма бўлимларни малакали инженер кадрлар билан мустаҳкамладилар.

— Биз бу ажойиб замонавий корхонага келиб хурсанд бўлдик, уни бутун мамлакат барпо этганлигини эшитиб шод бўлдик, — деб ўз таассуротларини билдирди Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати ёзувчи Мирмуҳсин.

Озарбайжонлик пиллачилар шаҳри сулоласи Шекини қардош Ўзбекистон билан азалий ришталар боғлаб турибди. Ҳозирги вақтда Шекидаги В. И. Ленин номли ипакчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида корхоналарга, цехларга ва участкаларга бошчилик қилаётган ўнлаб мутахассислар инженерлик маълумотини Тошкентда олишган.

Шеки — Озарбайжонда хўжаликлараро катта қоракўлчилик бирлашмаси ташкил этилган биринчи райондир. Бирлашманинг юксалишида, юксак самарали хўжаликни йўлга қўйишда Ўзбекистон қоракўлчилари ва олимлари катта ёрдам бермоқдалар. Бу ерда Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтининг таянч пункти очилган.

Шекиликлар табиатни муҳофаза қилиш маҳаллий жамияти ташкил этган гуллар виставкасини Ўзбекистондан айни меҳмонлар келишига бағишлаганликлари ҳам рамзий маънога эгадир. Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг қатнашчилари ёрқин ва ранг-баранг атиргуллар кўригини очиш шарафига муяссар бўлдилар. Шаҳарнинг марказий майдонларидан бири бундан буён Дўстлик майдони деб аталади.

Озарбайжон пойтахтида дўстлик байрамининг чироқлари ёрқин порламоқда — виставкалар ишлаб турибди, учрашувлар давом этмоқда. Бу ерда ўтаётган фестиваль программасидаги навбатдаги фильм кўриб бўлингандан кейин пойтахтдаги Низомий номли кинотеатр фойесида 26 Боку комиссари номли ремонт-механика заводининг ишчиси Исмет Рашидов билан суҳбатлашдик.

— Мен бу фильмларни бажонидил томоша қилмоқдаман, — дейди у. — Республикамизда Ўзбекистон киносини ёқтиришади. Масалан «Орзу-умидимиз қушлари», «Муҳаббат ва нафрат», «Олис ва яқин йиллар» фильмлари муваффақият билан намойиш этилди ва булар узоқ вақтгача эсда сақланиб қолади. Ўзбек кинематографчиларининг асарлари ҳаққонийлиги, мардонавор руҳи билан ўзига жалб этади.

Ана шундай фикр-мулоҳазалар кўпдан-кўп. Шу эзгу сўзларда эса дўстлик ва қардошлик садолари янграмоқда.

БУГУН—ЕНГИЛ САНОАТ ХОДИМЛАРИ КУНИ

КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

САМАРҚАНДЛИК ИЛҒОР ПИЛЛА ЎРОВЧИ РАСУЛ САИДОВ ЎЗИНИНГ ШАХСИЙ ИККИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

СССР Давлат мукофотининг лауреати, Самарқанд ипакчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг пилла ўровчиси Расул Саидов ўзининг фидокорона меҳнати билан ўз касбдошларига чинакам ўрнак кўрсатмоқда. Илғор пиллачи Енгил саноат ходимлари кунини ҳам меҳнатда жуда катта ютуқлар билан кутиб олди. У ўз устига олган юксак социалистик мажбуриятни шараф билан бажарди — шахсий икки беш йиллик топшириғини муваффақиятли адо этганлиги тўғрисида ғалаба рапорти берди.

Расул Саидов 1976 йилнинг дастлабки кунлеридан то шу пайтгача 2334,4 килограмм пиллани қайта ишлашга эришди.

Илғор ишчи ўз меҳнат жараёнида юксак тежамкорликка ҳам эришди. Бу давр ичида 180 килограммдан ортиқ пиллани иқтисод қилишга муваффақ бўлди. Тежалган хом ашёдан 3700 сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин бўлди.

У бундай улкан муваффақиятларни ишлаб чиқариш технологиясини пухта эгаллаб олганлиги, илғор иш усулларини қўлланганлиги ҳамда фидокорона меҳнат қилганлиги туфайли қўлга киритди. Республиканинг барча пиллачилари ўзларининг илғор ҳамкасбларини бу катта ютуқ билан қизғин қутлайдилар. Суратда: Р. Саидов.

Р. Ғафуров фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАММАСИ ИНСОН УЧУН

Советлар мамлакатида ҳар бир байрам, ҳар бир тантана янги зафарларга, янада юксак марраларга чорлайди. Бугун республикамиз енгил саноати ходимлари—тўқувчилар, пойафзалчилар, тикувчилар, кўнчилар, чиннисозлар, пахта тозаловчилар, пиллакашлар, гилам тўқувчилар ва яна қанчадан-қанча касб эгалари ўзларининг анъанавий байрамларини нишонламоқдалар. Бугунги байрам КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Коммунистик партияси XIX съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун барча корхоналарда қизғин кураш олиб борилаётган, йиллик план ва юксак мажбуриятларни муддатидан олдин уддалаш йўлида социалистик мусобақа авж олдирилган вазиятда кутиб олинди.

Ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили беш ойлик топшириқлари барвақт бажарилди. Планга қўшимча 21 миллион 831 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6, меҳнат унумдорлиги эса 4,5 процент ошди.

Бугунги кунда енгил саноат ходимлари олдида фан-техника тараққиётини тезлатиш, ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштириш орқали юқори самарадорликка эришиш, сифатни тубдан яхшилаш натижасида аҳолини кенг истеъмол моллари билан етарли даражада таъминлаш вазифаси турибди. Ўртоқ Л. И. Брежнев таъбири билан айтганда, кенг истеъмол молларини кўплаб ишлаб чиқариш — КПСС XXV съездида халқ фаровонлигини янада юксалтириш учун белгиланган социал программани амалга оширишга бевосита боғлиқ бўлган сиёсий ва иқтисодий вазифадир. Буни яхши тушунган тармоғимиз ходимлари фан-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида дадил ва кенг кўламда жорий қилмоқдалар. Оғир қўл меҳнати янги техника зиммасига юкланиб, комплекс механизациялаштирилган линияларга ўтказилмоқда. Янги прогрессив материаллар ва илғор технология оммавий равишда қўлланилмоқда.

Қўли гул ишчиларимизнинг фидокорона меҳнати, инженер-техник ходимларимизнинг ижодий изланиши, партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари олиб бораётган сиёсий ва тарбиявий ишлар туфайли Ўзбекистон енгил саноати ходимлари қўлга киритаётган ютуқлар борган сари салмоқли бўляпти. Республика Енгил саноат министрлиги корхоналари коллективлари беш йилликнинг ўтган уч йилида планга қўшимча 161 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот реализация қилди, меҳнат унумдорлиги 113.8 процентни ташкил этди. Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқариш 7 баробар кўпайди. Ушбу ғалабаларда вақтнинг қадрига етиб, маҳорат билан меҳнат қилаётган машъал ишчиларимизнинг ҳиссаси каттадир.

Минглаб енгил саноатчиларимиз ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун умумхалқ курашининг олдинги сафида боряптилар. Ўзи ишлаётган корхонанинг шон-шуҳрати учун қайғуриш, техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини мунтазам яхшилаб боришга кўпроқ ҳисса қўшиш, иқтисодий тараққиётимиз учун бутун куч ва маҳоратни ишга солиш — ҳар бир ишчига хос фазилат бўлиб қолмоқда. Ҳозиргача 256 нафар ишчи ўнинчи беш йиллик топшириғини бажариб қўйди, 49 нафар илғор 6 йиллик планини, 15 нафар зарбдор эса 7 йиллик учун белгиланган нормасини адо этишга эришди. Самарқанд шойи ишлаб чиқариш бирлашмасининг пиллакаши, СССР Давлат мукофотининг лауреати Саид Расулов бўлса 9 йиллик ҳажмидаги ишни адо этиб қўйди.

Наманган абрли газламалар комбинатининг донгдор ишчиси Абдусаттор Иномов шу йилнинг февралигача 124 минг 583 метр беқасам тўқиб, ўн йиллик топшириқни бажаришга муяссар бўлди. Иш вақтидан оқилона фойдаланиш, илғор тажрибаларни қўллаш ва маҳоратни тинмай ошириб бориш унга пландаги икки ўрнига 5 та дастгоҳни бошқариш имконини берди.

Биз Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати, СССР Олий Совети депутати Дилбар Қулматова, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Буолма Жўраева, Ўлмас Розиқов, КПСС XXV съезди делегатлари Шакархон Мирзабобоева. Абдубанноб Умаров, коммунистик меҳнат зарбдорлари Нина Ершова, Валентина Дурова, Ойша Абдураҳмонова каби юзлаб машъал ишчиларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Корхоналаримизда кўп станокчилик ҳаракати оммавий тус оляпти. 8 мингдан ортиқ ишчи кенгайтирилган зоналарга ўтиб, 1,5—2 нормани бемалол уддалаяпти. Бундай фидокор ишчиларнинг самарали меҳнати натижасида бирлашма ва корхоналаримиздан 32 таси ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариб, 1980 йил ҳисобига буюмлар тайёрлаяпти. Улар орасида Наманган абрли газламалар комбинати, Андижон трикотаж фабрикаси, Тошкент чинни заводи, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги Тошкент тикувчилик бирлашмаси, Қўқондаги тикувчилик ва пойафзал фабрикалари коллективлари бор.

Шуни мамнуният билан маълум қиламизки, «Сафимизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин!» даъвати енгил саноатчиларнинг жанговар шиорига айланди. Бухоро тикувчилик бирлашмаси, Келесдаги жунни дастлабки ишлаш фабрикаси, Янгийўл, Бухоро, Наманган пойафзал фабрикалари, Тошкентдаги сунъий ва табиий чарм ишлаб чиқариш «Ўзбекистон» бирлашмаси ва фурнитура, пластмасса тажриба заводларида бирорта ҳам план бажармайдиган ишчи йўқ.

Министрлигимиз корхоналари ишчилари ва инженер-техник ходимлари олдида катта вазифалар турибди. Бу йил маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 7 процент ошиши, Сифат белгиси қўйилгаи аъло навли маҳсулотлар салмоғи 15 процентни ташкил қилиши керак. Шу мақсад йўлида анчагина ишлар амалга оширилмоқда. Капитал қурилиш соҳасидаги ишларимизнинг миқёси катта. Беш йиллик бошлангандан буён 64 та объект фойдаланишга топширилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг катта ёрдамига таяниб, бу йил бир қанча янги корхоналарга пойдевор қўйидик. Булар — Андижон ип газлама комбинати, Наманган абрли газламалар комбинатининг тўқув цехи, Жиззах ип йигирув фабрикаси, Фарғона тўқимачилик комбинатининг йигирув цехи ва Тошкент бош кийимлар фабрикаларидир.

Болалар кийим-кечакларини кўплаб ишлаб чиқаришга, уларнинг сифатини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Жумладан, Тошкент, Чирчиқ, Янгийўл, Самарқанд, Бухоро, Қарши шаҳарларидаги болалар кийим-кечакларини тикишга ихтисослаштирилган корхоналарнинг коллективлари халқаро болалар йили муносабати билан юксак масъулият сезиб, ижодий меҳнат қилмоқдалар. Бу йил болалар учун ўтган йилдагига нисбатан 35.4 миллион сўмлик маҳсулот кўп ишлаб чиқарилади. Тикувчилик маҳсулотларининг 67, пойафзалларнинг 50, устки трикотаж кийимларининг 75 проценти болалар учун тайёрланади. Қисқача айтганда, кийим-кечакларнинг 2,5 минг модели, газламаларнинг 150 хили севимли болаларимизга совға қилинади.

Сифат тушунчаси чуқур ва кенг маънога эга. Бу йўлда олиб борган комплекс тадбирларимиз яхши самара бермоқда. Ўнинчи беш йиллик бошидан буён ипак ва ип газлама, пойафзал, тикувчилик ва трикотаж маҳсулотлари, чинни идишлар, галантерея буюмлари каби 1255 хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди. Бу, тўққизинчи беш йилликдагидан 3 баробар кўп, демакдир. Шу кунларда Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмасининг 36, Тошкент тикувчилик бирлашмасининг 34, Қўқон пойафзал фабрикасининг 18, Тошкент кўн-мўйна заводининг 33, Самарқанд шойи ишлаб чиқариш бирлашмасининг 13 процент маҳсулотлари фахрли беш қиррали тамға билан харидорларга етказиб берилмоқда.

Жонажон партия ва ҳукуматимизнинг кенг истеъмол молларини кўплаб ишлаб чиқариш, уларнинг сифатини яхшилаш, турларини кенгайтириш юзасидан қабул қилган қарорлари биз учун йўлчи юлдуздир. Ўзбекистон енгил саноат ходимлари халқимиз олдидаги бурчларини чуқур тушунган ҳолда янада ғайрат билан ишлай берадилар.

М. ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон ССР енгил саноат министри.

ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ҲАЁТ ИРМОҚЛАРИ

Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги Тахтакўпир массивининг қўриқ ерлари зўр ғайрат, ғоятда шижоаткорлик билан ўзлаштирилмоқда.

Яқинда азамат гидроиншоотчиларнинг фидокорона меҳнатлари билан бу ерга юборилаётган Амударё сувининг ҳажми икки баравар кўпайтирилди. Уларнинг ғайрати билан дарёнинг шимолий ўнг қирғоғидаги жуда кўп бўм-бўш ётган ерларни обиҳаёт билан таъминловчи —Автоном республикада энг йирик ҳисобланган гидросистема батамом қуриб битказилди ва ишга туширилди.

Бу улкан системага икки йирик магистрал канал, Тахиатош гидроузели тўғони ёнида қурилган сув тақсимлагич станцияси ҳамда республиканинг бешта районида бунёд этилган бир қанча обиҳаёт ирмоқлари киради. Ана шулар туфайли эндиликда Тахтакўпир массивидаги қўриқ ерларга ҳар секунд мобайнида 550 кубометр ҳажмда Амударё суви юбориладиган бўлди.

Автоном республика ирригаторлари бундай йирик иншоотларни жуда қисқа муддат ичида битказишга муваффақ бўлдилар. Чунки, бу зонада жуда тез суръатлар билан авж олаётган деҳқончилик ишлари айнан шундай таъминотни талаб қилади. Чунончи, Тахтакўпир массивида йирик шоликорлик хўжаликлари вужудга келаётир. Дастлабки ҳисобларга кўра, шолипоя майдонлари яқин орада 90 минг гектарга етказилади.

Бундан ташқари, Амударё суви 250 минг гектар майдондаги «оқ олтин» плантацияларини мўл-кўл сув билан таъминлаши керак. Бу эса ҳар йили юз минг тонна пахта, 420—470 минг тонна шоли ҳосили демакдир.

Яна шу нарса диққатга сазоворки, бу массивда Автоном республиканинг асосий чорвачилик базаси ҳам вужудга келтирилмоқда. Шунинг учун ҳам ирригация шохобчаларини яна ҳам тез суръатлар билан бунёд этиш гидроиншоотчиларнинг жонажон ишларидир.

ПЛАНЕТАМИЗДА

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

ДЕҲЛИ, 8 июнь. (ТАСС мухбири). Ҳиндистон Бош министри М. Десаининг СССРга қиладиган расмий дўстона визити арафасида маҳаллий матбуот қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: Совет—Ҳиндистон дўстлиги турли ижтимоий-иқтисодий системаларга мансуб мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар тенглик, ўзаро ҳурмат ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик принципларига асосланган тақдирда конструктив ривожланишини яққол кўрсатувчи намунадир. Айнан шу принциплар 1971 йилда тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида имзоланган Совет—Ҳиндистон Шартномасига асос қилиб олинди. Бу Шартнома ҳар икки давлат ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришда янги, янада етук босқич бўлиб, СССР ва Ҳиндистон халқларининг туб манфаатларига мос тушади, Осиёда ва бутун жаҳонда тинчлик ҳамда хавфсизлик ишига жуда яхши хизмат қилади, деб қайд этмоқда газеталар.

Матбуот ҳар икки мамлакатнинг замонавий асосий проблемаларга қарашлари бир-бирига тўғри келганлиги ёки яқинлигини таъкидламоқдалар. Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи халқаро майдонда қуролланиш пойгасига қарши, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар. Улар халқларнинг ирқий камситишга ва янги мустамлакачиликка қарши олиб бораётган миллий озодлик курашини қўллаб-қувватламоқдалар, деб ёзади «Пэтриот» газетаси.

Газеталар узоқ муддатга мўлжалланган кенг кўламдаги Ҳиндистон—Совет иқтисодий ҳамкорлиги ҳар икки томонга наф келтираётганлигини уқтириб ўтмоқдалар. Мамлакатдаги савдо-саноат доираларининг органи «Экономик таймс» газетаси «Бу ҳамкорлик Ҳиндистон учун ҳаётий муҳим характерга эгадир», деб таъкидлайди. Ишлаб чиқарилаётган металлургия машина ускуналарининг 80 проценти, оғир электр ускуналарининг қарийб 60 проценти, пўлатнинг 35 проценти, қазиб чиқарилаётган нефтнинг 60 проценти, қайтадан ишланаётган нефтнинг 35 проценти, электр энергиясининг 20 проценти Ҳиндистонда СССР ёрдами билан қурилган корхоналар ҳиссасига тўғри келади. СССР, деб уқтириб ўтади газета, Ҳиндистоннинг экономикасида ҳал қилувчи роль ўйнаётган давлат секторини мустаҳкамлашга ёрдам бераётганлиги жуда муҳим хусусиятдир.

Савдо-сотиқ Ҳиндистон—Совет ҳамкорлигида муҳим ўрин олади. 1953 йилда СССР билан Ҳиндистон ўртасида биринчи савдо битими тузилгач пайтдан буён ҳар икки томоннинг савдо обороти 13 миллион рупиядан 10 миллиард рупиягача кўпайди. СССР Ҳиндистонга нефть маҳсулотлари, цемент, рангли металл ва ўғитларни, Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётген объектларга керакли машина-ускуналарни етказиб бермоқда. Кейинги йилларда Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқига экспорт қилинаётган моллари рўйхати анча кенгайдч. Анъана бўлиб қолган чой, зиравор, жут, гиламдан ташқари СССРга юборилаётган саноат маҳсулотлари миқдори доим ортиб боряпти. Бу — Ҳиндистон экономикасини ривожлантиришга анча катта ёрдам беради, деб уқтириб ўтади «Амрита базар патрика» газетаси.

Икки томонлама маданий алоқалар йил сайин кучайиб боряпти. Жумладан, Ҳиндистон ва СССР кино санъати арбоблари биргаликда фильмлар яратишда самарали ҳамкорлик қилмоқдалар. Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда шундай фильмларнинг бешинчиси — «Али бобо ва қирқ қароқчи» фильмини суратга олиш тамомланмоқда. Бу фильмнинг режиссёрлари Умеш Мехра (Ҳиндистон) ва Л. Файзиев (СССР) илгари «Ганг узра тонг» номли ҳинд—совет фильмини яратган эдилар. Ҳар икки мамлакатнинг режиссёрлари ва актёрлари Москва ва Тошкент халқаро кинофестивалларида доим қатнашиб келмоқдалар. Шу муносабат билан «Пэтриот» газетаси Тошкентда ўтказилган кинофестиваллар туфайли совет томошабинлари Ҳиндистоннинг Мринал Сен, Шьям Бенегал каби тараққийпарвар кинематографчилари билан танишиш имкониятига эга бўлдилар.

Ҳар икки давлат раҳбарларининг визитлари СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг 1973 йил ноябрь ойида Ҳиндистонга қилган расмий дўстона сафари шу визитлар орасида жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Матбуот Ҳиндистон Бош министри М. Десаининг СССРга қиладиган визити икки мамлакат муносабатлари тарихида янги муҳим босқич, катта халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлиб қолади, деб ишонч билдирмоқда.

С. СПИЦИН.

Ҳ. АМИННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОБУЛ. (ТАСС). Афғонистон Демократик Республикасининг Бош министри ва ташқи ишлар министри Ҳ. Амин Афғонистондаги шиа масҳабига мансуб мусулмонлар билан учрашувда сўзлаган нутқида меҳнаткашларни Апрель революциясининг ҳақиқий аҳамияти ва вазифаларини тушуниб олишга чақирди. Халқнинг юксак сиёсий онглилиги бизнинг давлатимизга қолоқликни тугатиб, равнақ топиш йўлига ўтиш имконини беради. Революциядан кейин АДРдаги давлатнинг ҳамма бойликлари халқ қўлига ўтди, деб таъкидлади у.

Мамлакатни ўтмиш зулматига қайтаришга уринаётган аксилинқилобчилар афғонларнинг диний туйғуларини кучайтириб, шундан фойдаланиб қолишни кўзламоқдалар. Биз ислом динини, халқ анъаналари ва урф-одатларини астойдил ҳурмат қиламиз ва диндан сиёсий қурол сифатида фойдаланишга интилмаймиз, деб уқтирди бош министр. Халқ демократик партиянинг аъзолари ва барча софдил афғонлар душманларнинг тузоғига илиниб қолган кишилар билан тинимсиз иш олиб бормоқдалар, уларга халқ ҳокимиятининг мақсадларини тушунтиришга интилмоқдалар. Биз адолат тарафдоримиз, бироқ, ҳеч кимнинг халқ режимига қарши ҳаракат қилишига йўл қўймаймиз. Революция душманларига асоссиз раҳмдиллик —афғон халқи ва ватанимизнинг манфаатларига хиёнат қилиш демакдир, деди Бош министр.

ВЕНАДАГИ УЧРАШУВ АРАФАСИДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

Австрия пойтахти шу кунларда олий даражадаги Совет — Америка учрашувини кутмоқда. Бу учрашув халқаро ҳаётда жуда муҳим воқеа бўлади. Планетамизни ядро ҳалокати хавфидан халос бўлган ҳолда кўришни истаган кишиларнинг ҳаммаси бу учрашувга катта умид боғламоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва Америка Қўшма Штатларининг Президенти Ж. Картер стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка шартномаси (СҚЧ-2)ни тасдиқлаш ва имзолаш учун июнь ойининг ўрталарида Венага келишади. Бу учрашув ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни умуман яхшилашга ва бу билан бутун халқаро иқлимни соғломлаштиришга ёрдам беради. Бир қанча халқаро проблемалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинади.

«СҚЧ-2» шартномаси музокаралар кун тартибида турган асосий масаладир. Шартнома устида олиб борилаётган иш ҳозир тугалланай деб қолди. Бу шартнома ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш йўлида илгари ҳеч қачон кўрилмаган энг катта қадам бўлади. Томонларнинг тўла хавфсизлигини таъминлаш, кўпдан-кўп ғоят, мураккаб техникавий проблемаларни ҳал этиш, ишончсизлик борасидаги психологик ғовни йўқотиш зарур эди.

Буларнинг ҳаммаси орқада қолиб кетди. Олий даражадаги учрашув арафасида ишлаб чиқилган ҳужжатга сўнгги тузатишлар киритилади. Бу ҳужжатда қуролланиш пойгаси устидан контрол ўрнатиш юзасидан амалий ва конкрет тадбирлар баён этилган. Ҳужжат жумладан, ҳар икки томон учун ядро қуролини етказиб бериш воситалари миқдор чегараларини ва стратегик қуролни такомиллаштириш соҳасида сифат жиҳатидан чеклов доирасини белгилайди. Шартноманинг кучга киритилиши халқаро хавфсизлик ва тинчликни мустаҳкамлаш учун жуда катта аҳамиятга молик бўлади ва қуролланиш пойгасини чеклаш борасида янада муҳимроқ тадбирлар тўғрисида бундан буён ҳам музокаралар олиб боришга йўл очиб беради.

Тинчлик, кескинликни юмшатиш, қуролсизланиш учун муттасил изчил кураш олиб бораётган планетамиздаги тараққийпарвар кучларгина эмас, Ғарбнинг зўр бериб қуролланиш пойгасини давом эттириш хатарли эканлигини билган ва соғлом фикр юритаётган сиёсий арбоблари ҳам Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида тузиладиган ҳужжатнинг муҳим эканлигини яхши англайдилар. СҚЧ-2 шартномасини қўллаб-қувватлаётган арбоблар орасида ГФР канцлери Г. Шмидт, Буюк Британия бош министри М. Тэтчер, Франция ташқи ишлар министри Ж. Франсуа-Понселар ҳам бор.

Америка маъмурияти кейинги вақтларда бу шартноманинг моҳиятини ва АҚШ учун ҳамда умуман жаҳоннинг тақдири учун зарур эканлигини тушунтириш соҳасидаги амалий кампанияни кучайтириб юборди. Айни вақтда ҳарбий-саноат комплекси Америка маъмуриятига кучли тазйиқ ўтказмоқда. Ана шу комплекс АҚШ ҳукуматидан ҳарбий харажатларни кўпайтириш йўлидан оғишмай боришни давом эттиришни талаб қилмоқда.

Совет томони Венадаги учрашувнинг ғоят самарали бўлиши учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Л. И. Брежнев 1 июнда Венгрия телевидениеси орқали сўзлаган нутқида бундай деди: «...биз актив ва амалий музокаралар олиб боришга тўла-тўкис тайёр ҳолда Венага борамиз ва Америка томонининг позицияси ҳам шундай бўлади деб умид қиламиз».

ҲАНУЗ БОШИ БЕРК КЎЧАДА

Италияда 1976 йилда сайланган парламент ваколатларининг муддати тамом бўлмасданоқ 3—4 июнда муддатидан илгари ўтказилган парламент сайловининг якунлари мамлакатдаги сиёсий кучларнинг жойланишига бирор даражада муҳим ўзгариш киритмади. Бу эса Италиянинг ҳукмрон доиралари миллий сиёсатнинг энг муҳим ва кескин проблемаларини ҳал этолмай, мамлакатни боши берк кўчадан олиб чиқолмаганлигидан далолат беради.

Ҳукмрон христиан-демократик партиянинг жуда кўп хатолари ва нуқсонлари, шунингдек бу партия Италия халқи кенг табақаларининг туб ҳаётий манфаатларига зид бўлган йўлни жўрттага ўтказиб келганлиги натижасида Италия ҳукмрон доиралари ана шундай боши берк кўчага кириб қолди. Урушдан кейинги ўттиз беш йил мобайнида христиан демократлар ҳокимият тепасида туришининг ачинарли якунлари шундан иборатки, иқтисодий кризис кескин тус олди, шаҳарларда доимий ишсизлик кучайиб кетди, қишлоқ аҳолиси қашшоқлашди, қимматчилик бениҳоя авж олди.

Кўпдан буён ҳал этилиши лозим бўлган ана шу кескин проблемаларга кейинги йилларда янги, янада ўткир ва хатарли ҳолат келиб қўшилди. Бунда гап оммавий-сиёсий терроризм тўғрисида боряпти. Тараққийпарвар кишиларгина эмас, ҳукмрон синфнинг меҳнаткашлар реал эҳтиёжлари ва талабларини эътиборга олиб, эпчил сиёсий йўлни ўтказиш зарур эканлигини англай бошлаган айрим намояндалари ҳам ана шу террор қурбони бўлдилар. Христиан-демократик партиянинг раиси «Моро иши» ҳақида эслатиб ўтиш кифоя қилади. Моро ўз партиясининг коммунистлар билан ҳамкорлик муносабатларини ўрнатишини ёқлаб чиққанидан кейин террорчилар уни ўғирлаб кетдилар ва ўлдирдилар.

Ҳукуматда христиан-демократик партия билан Италия Коммунистик партиясининг ҳамкорлик қилиши мумкин эканлиги асосий масала бўлиб қолди ва ҳозирги сайлов кампанияси вақтида шу масала теварагида кураш кучайиб кетди. Коммунистлар христиан-демократик партияни, Италия Коммунистик партиясини, шунингдек социалистик партияни ва бошқа антифашист партияларни ўз ичига оладиган коалицияни вужудга келтиришни таклиф этдилар. Христиан-демократик партиянинг кўп аъзолари бу таклифни иштиёқ билан кутиб олдилар. Биз бунда христиан-демократик партияни доим ёқлаб овоз бериб келаётган католик меҳнаткашлар тўғрисида гапириб ҳам ўтирмаймиз. Улар ҳам бу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Аммо христиан демократларнинг ҳозирги раҳбарлари ана шу ғояни қатъиян рад этдилар. Вашингтондаги расмий шахслар ҳам коммунистларнинг Италия ҳукуматига киришига кескин равишда қарши чиқдилар. Улар бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашишдан сира ҳам воз кеча олмаётирлар. Бунинг натижасида Италия Коммунистик партиясига қарши пропаганда кампанияси беҳаёлик билан авж олдириб юборилди. Бу кампания сайловчиларнинг бир қисмига таъсир ўтказмай қололмас эди.

Лекин шундай бўлса ҳам, Италия Коммунистик партияси раҳбарларининг махсус баёнотида таъкидлаб ўтилганидек, реакциянинг кучлар нисбатини тубдан ўзгартириш, меҳнаткашлар оммасига зарба бериш, мамлакатнинг сиёсий ҳаётида ўнг томонга бурилиш ясалишига кўмаклашиш йўлидаги уринишлари натижа бермади.

Христиан-демократлар 14 миллион овоз олиб, Италияда биринчи партия бўлиб қолдилар, лекин бир қадам ҳам олға силжий олмадилар. Улар ҳукуматни тузиш учун аввалдагидек ҳозирда ҳам ёрдам сўраб бошқа партияларга мурожаат қилишга мажбурлар. 11 миллиондан зиёд киши, ёки сайловчиларнинг 30 процентидан кўпи коммунистларни ёқлаб овоз берди. Социалистлар уч ярим миллион овоз олдилар. Бошқа овозлар турли-туман кичик партиялар ва гуруҳлар ўртасида тақсимланди.

Сайлов христиан-демократлар раҳбарлиги умид боғлаган натижаларни бермади. Сайлов якунлари ҳозирги кунда Италияга коммунистлар иштирокисиз раҳбарлик қилиш, хусусан уларга қарши бўлган ҳолда мамлакатга раҳбарлик қилиш мумкин эмаслигини яна бир марта тасдиқлади.

Ю. РОМАНЦОВ,
А. КРАСИКОВ.
(ТАСС).

ЭРК ВА СЕВГИ

Бундан бир неча йиллар муқаддам Шарқ мамлакатларидан бирида бадавлат қирол хонадонида ғалати фожиали воқеа юз берди.

Қирол хонадонига мансуб қиз ва қиролнинг чет эл элчихоналаридан биридаги хизматчисининг ўғли хорижда битта дорилфунунда ўқишарди. Улар жуда ёш ва беғоят гўзал эдилар. Доимо бирга дарс тайёрлашарди. Севги ҳақидаги китобларни ўқиб туришарди. Баногоҳ кўнгиллари бир-бирларига боғланиб қолганлигини ўзлари ҳам сезмай, билмай қоладилар. Улар қаерда бўлмасин, бирга бўлишга интилади. Натижада ўрталаридаги муносабат ошкор бўла бошлайди. Қирол одамлари бу яқинликнинг олдини олишга ҳаракат қилади. Йигитга қилинган дўқпўписалар, умуман ҳеч нарса фойда бермайди. Ниҳоят қизни ўқишдан тўхтатиб, саройга олиб келишади. Кўп ўтмай йигит ҳам саройда пайдо бўлади. Улар яна учраша бошлайдилар. Яна ҳар икки томон қаттиқ огоҳлантирилади. Ҳатто йигит шаҳардан чиқариб юборилади, қиз эса саройга қамаб қўйилади. Шундан сўнг қиз билан йигит яна учрашади ва қочишга аҳд қилишади. Афсуски, улар самолётга чиқиш арафасида қўлга тушади. Қирол амридан чиққанлиги, паст хонадондан чиққан йигитни севишга жазм қилганлиги учун қиз саройда қатл этилади. Йигит эса то абад бадарға қилинади...

Бу воқеа маълум бўлиб қолгач, газеталар ҳам шарҳлади. Шу газеталардан бири шоир Рамз Бобожоннинг қўлига тушади. Фожиали воқеа унга қаттиқ таъсир қилади. У Шарқ халқларининг тақдирида севги, эрк, инсон ҳуқуқлари ҳақида жуда кўп ўйлайди. Воқеа шоирнинг хотирасида қаттиқ ўрнашиб қолади. Бу ҳақда шеър ёзмоқчи ҳам бўлади. Лекин фожиали воқеа лирик шеърнинг ихчам доираси ичига сиғмасди. Сўнг шоир бу мавзуга бир неча йилгача қайтмайди. Бошқа ижодий режаларини амалга ошириш билан банд бўлади.

Сафарларидан бирида у Танжерга тушади. Бу антиқа шаҳарнинг кўчаларини айланиб юриб, у ҳамма ёғига турли-туман суратлар ёпиштириб ташланган бино тепасидаги ёзувни кўриб қолади. Лавҳада: «У ердан бу ер дуруст», деб ёзилган экан. Шоир у ер қаер экан, деб, кўрсатилган томонга қарайди ва қабристонни кўради. Бу ер қаер, деб сўраса, қовоқхона экан. Ковокхона олдида оппоқ кийинган, нуроний чол ширакайф, жилмайиб турибди. Шоирнинг хаёлига лоп этиб ҳур фикрли буюк Хайём тушади. Хайём билан бирга унинг хаёлида анчадан бери ёзилмай ётган севги ва эрк ҳақидаги достоннинг тарихи гавдаланади.

ТАҚРИЗ

СССР Давлат мукофоти лауреати шоир Рамз Бобожоннинг «Хайёмнома» деб аталган достони мана шу тарзда туғилади.

Шаклан Рамз Бобожоннинг бу достони унинг илгари яратган «Обиҳаёт», «Баҳс», «Ҳиндистон онаси» сингари чуқур публицистик пафос билан ёзилган достонларига яқин туради. Рамз Бобожон катта сиёсий мавзуларда қалам тебратади ва сиёсий мавзуларни публицистик эҳтирос ва шоирона жўшқинлик билан таҳлил қилади. Сиёсий жўшқинлик, маяковскийча кесма ва кескир шаклларни излайди. Рамз Бобожон шундай кўтаринки эҳтирослар бемалол жойланадиган шаклларни ишлашни севади. «Хайёмнома» ҳам шундай кесма шеър билан ёзилгандир. Дунёни кўп кезиб кўп халқларнинг ҳаёти билан танишган шоир ҳали қанчадан-қанча Шарқ мамлакатлари халқларининг ҳаётида ечилмаган, ҳал қилинмаган инсоний муаммолар борлигини, улар халқларни қийнаб, ҳал қилиниши зарур бўлган долзарб масалага айланиб турганлигини кўрди. У ўзининг янги достонида шундай муаммолардан бирини — севги ва эркинлик масаласини кўтаришга жазм қилди.

Достонда шоир бизга аниқ бир мамлакатни, аниқ бир миллат, халқ ҳаётини кўрсатмайди. У достонда биринчи ўринга масалани қўяди ва бу масалалар қатор шарқ халқлари ҳаётида ҳали типик бир нарса эканлигини англатади.

Достоннинг шоирона воқеа чизиғи шундай: Шарқ ўлкаларидан бирида бир боғбон йигит бор. Йигитнинг отаси қирғинда ўлган. Отадан фарзандга чорбоғ қолган. Йигит шу чорбоғ меваларини тасарруф қилиб, кун кўради. Отасиз бу йигит, отасиз ва ўзи каби мунгли бир қизни севади. Қизнинг отаси кулол бўлган. Боғбоннинг ўғли билан кулолнинг қизи ўртасида беғубор яқинлик бор. Йигит елкасида узум тўла сават билан бораётганда сув бўйида қизга дуч келади. Уларнинг қалблари, кўзлари сўзлайди, тилларидан муҳаббатнинг боли тўкилади. Севгига хос ширин лутфлар бошланади. Узум тўла сават ерда унутилади. Шу замон йигит аллақайдан бир сас эшитгандай бўлади. Бу — ўлган отанинг овозига ўхшайди. У фарзандини алқайди. Йигитнинг ёдига ота ва у кўкартирган боғ тушиб кетади. Хомуш бўлиб қолади. Қиз эса бу хомушликнинг сабабини билолмай ҳайрон бўлади. Шунда йигит Хайёмдан тирикликнинг қарама-қаршилиги ҳақида бир гўзал рубоий ўқийди. У қизнинг кўзига шоир бўлиб кўринади. Қиз эса шу тобда йигит кўз ўнгида ернинг юлдузига, муҳаббат юлдузига айланади.

Қоронғу тушиб, салқин шабадалар эса бошлайди. Йигит журъат қилиб қизни бағрига тортади, ўпади. Бу бўсанинг садоси тоғлар бошидан ошади, юлдузлар қиррасига урилиб, қайтади. Шоир андак муболаға билан бу бўсанинг аксадоси қандай бўлганлигини талқин қила бошлайди. Бу аксадодан «гўрсўхталар тўлқинланади», «рациялар учқунланади», «МРБ зимдан қулоқ тутади», «самолётлар, вертолётлар, елканлар елади, жосуслар келади». Шоир севгини эркинликнинг тимсоли сифатида англайди. Эркинликка қарши бўлганлар севгини ҳали куртакламасдан бурун бўғишга, маҳв этишга уринадилар. Ҳолбуки, океан ортида ваҳшат ва фаҳш ўйинлари авжида. «Шуми, инсон эрки, ҳуқуқи, тинчлик?! — деб нидо қилади достоннинг сатри. «Наҳот, Америка доллари кучлик шаробдан! Инсофдан! Ўпичдан! Виждондан!» — деган ҳайқириқ янграйди.

Полициячи келади. «Сармастлик мараз», «ишқ гуноҳ», деб эълон қилади. У йигитни сен майфурушсан деб авахта қилади. Йигит ўзининг бегуноҳлигига ишонади. Қамоқда ётиб Хайём шеърларини ўқийди. Назоратчилар уни маст деб гумон қиладилар. Улар йигитга: «Май макруҳ!» — деб уқтиришга уринадилар ва бу мамлакатда май тақиқ қилинганлигини айтадилар. Йигит: «Ошиққа шукуҳ!» — деб жавоб беради. Маъмурлар дарғазаб бўлиб йигитнинг боғини ёқиб ташлайдилар. Йигит куйиб ёнаётган аянчли боғ манзараси ичида турарkан, яна қулоғига ота саси эшитилади: «Руҳим яшар гулда, япроғда... танам тупроқда, кўз ёшларим эса булоқда, ўтлоқда, япроғда... ирмоқда... Боғ ёнмади, мен ёндим, болам...» Ота саси йигитни золимлардан ўч олишга чорлайди. Йигит кул бўлган боғдан кетади. Қизни излайди. Қиз эса йигит фироқида телба бўлиб қолган, у тентираб, дам йиғлаб, дам кулиб сув бўйларида соядай югуради.

Бизга бу воқеалар фавқулодда ваҳшийлик, ишониб бўлмайдиган бир нарса бўлиб кўринади. Лекин шундай асоратда инграётган халқлар бор. Оддий инсонлик ҳуқуқидан маҳрум эллар бор, ишқ, илҳом, ҳурлик қўшиқлари тақиқланган юртлар бор. Достон ана шу элларга қарата ёзилгандир. «Таҳқирланган имон, эҳтирос достонга асос», деб айтади шоир. Бу достон муҳаббатнинг заволи, увол бўлган ва бўлаётган умрлар ҳақида ёзилган. Ваҳолонки, деб езади шоир, эркинлик ва бахт поймол этилаётган бир пайтда парламентларда тинчлик, инсон ҳуқуқлари, шахс, виждон эрки ҳақида оғиз кўпиртириб баҳс қилиб ётибдилар. Шоир шу билан Ғарбда бўлаётган сиёсий риёкорликларнинг тубига қараб ўтгандай бўлади. Шу риёкорлик ва мунофиқлик атрофида ҳар куни рўй бериб турган инсон фожиалари янада фожиалироқ кўринади. Рамз Бобожоннинг «Хайёмнома» достони мана шундай сиёсий, публицистик, инсоний йўналиши билан эътиборга сазовор.

Иброҳим ҒАФУРОВ,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

ИШЧИ ВА ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

БИР ЮЗ БИРИНЧИ БАҲОР

Худойберди ота Эгамбердиев бу йил бир юз биринчи баҳорни қаршилади. Улуғ Октябрь революцияси кўпчилик қатори унинг хонадонига ҳам нур ва бахт олиб кирди. Х. Эгамбердиев қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ишида актив қатнашди. «Коммунист» боғдорчилик совхозида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мўл-кўллиги учун астойдил меҳнат қилди. Совхоз қишлоқларида ободонлаштириш ишларида, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда фаоллик кўрсатди.

Қирқ йилдирки, Худойберди ота қарилик пенсиясидан фаровон турмуш кечирмоқда. Унинг ўғил ва қизлари ҳам пенсия ёшида, юздан зиёд невара-чевараси бор. Отахон тонг саҳарда боғда сайр қилади, турли юмушларни бажаради. Тўй-томошаларда қатнашиб, давраларга файз киритади.

Яккабоғ районидаги «Коммунист» боғдорчилик совхозида истиқомат қилувчи Худойберди ота Эгамбердиев жонажон партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлигидан чексиз миннатдор.

С. ИКРОМОВ,
Қашқадарё области.

КИЧКИНТОЙЛАР ЭЪЗОЗДА

«Розинка» болалар боғчасида Жарқўрғон қурилиш-монтаж бошқармаси инженер-техник ходимлари ва ишчиларининг 44 нафар фарзанди тарбияланмоқда. Тарбия иши билан ўз ишини пухта биладиган малакали кадрлар — Анна Кашапова ва Раиса Чуриковалар шуғулланишади.

Бошқарма коллективи кичкинтойларга ғамхўрлик қилишни кун тартибидаги асосий масалалардан бири, деб қарамоқда. Боғча учун янги болалар шаҳарчасининг қуриб берилиши ҳам бу фикрни исботлайди.

Москвалик рассом Д. Н. Дубровин лойиҳаси асосида қурилиб, тўрт гектар жойни эгаллаган бу шаҳарча бошқарма ишчилари томонидан тежалган қурилиш материаллари ҳисобига барпо этилди. Кичкинтойлар автовокзалдан махсус машина «Москвич» орқали саёҳатга чиқадилар. Саёҳат давомида улар карусель, эртак бурчаги, бассейн, меҳнат бурчаги, Африка, космодром, деб номланган ва бошқа жойларни томоша қиладилар...

Қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи Н. Турдиев шундай дейди:

— Болалар ҳақида ўйлаш, бу — келажак ҳақида ўйлаш демакдир. Кичкинтойларни эстетик ва меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш ҳамда уларнинг дастлабки тасаввурларини бойитишга хизмат қилувчи бу шаҳарча районда учинчисидир. Биз бундан кейин ҳам фарзандларимизнинг қувнаб-яйрашлари учун барча имкониятлардан фойдаланаверамиз.

Т. ЭШҚОРАЕВ,
Сурхондарё области.

ҲУЖЖАТГА МУНОСАБАТ ШУМИ?

Минг-минглаб йигит ва қизлар ўрта мактабларни, билим юртларини, институтларни битирмоқда. Бундай пайтларда биз — давлат нотариал ходимларининг иши кўпайиб кетади. Етуклик аттестати ва дипломлардан кўчирилган нусхаларни тасдиқлашга тўғри келади.

Бироқ, ҳар йили шундай пайтда биз катта қийинчиликларга дуч келамиз. Гап шундаки, айрим ҳужжатларнинг нотўғри тўлдирилиши оқибатида бундай ҳужжатлардан олинган нусха тасдиқланмай қайтариб юборилади. Бу эса нотариал идораларига иш билан келувчиларнинг вақтини олади. Бинобарин, бизнинг ҳам вақтимиз беҳуда кетади.

Ҳужжатларни нотўғри тўлдириш, ўчириб ёзиш каби камчиликлар кўпроқ Самарқанд қишлоқ хўжалиги, медицина, архитектура-қурилиш, Тошкентдаги Низомий номли педагогика, Тошкент қишлоқ хўжалик институтлари, Қўқон автомобиль йўллари, Урганч қурилиш, Хива қишлоқ хўжалик техникумлари ва бошқа ўқув юртларида учрамоқда.

Ҳужжатларни тўлдириш вақтидаги масъулиятсизлик ва эътиборсизлик оқибатида гражданлар овора бўлаётганлиги ҳақида республикамиздаги бошқа нотариал идораси ходимлари ҳам кўплаб мисолларни келтиришлари мумкин. Шунинг учун ҳам гражданларга бериладиган ҳужжатларни тўғри ва аниқ тўлдириш ҳақида масъул ходимларга кўрсатма бериш ва улар устидан қаттиқ назорат ўрнатиш лозим.

А. ЭШОНОВ,
Хазорасп район давлат нотариал идорасининг нотариуси.

Чим хоккей бўйича аёллар командалари ўртасида биринчи марта ўтказилган мамлакат чемпионати мусобақалари мухлисларда қизиқиш уйғотди. Олий лиганинг ўн коллективи икки группага бўлиниб, Тошкент ва Андижонда чемпионатнинг биринчи давра ўйинларини ниҳоясига етказдилар. Иккинчи давра ўйинлари Москва ва Олмаотада давом этади. Суратда: Москва жисмоний тарбия институти студентлари билан олмаоталик спартакчилар учрашувида.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ).

ИККИ ТИЙИН ВА ИККИ „ЖИГУЛИ“

Фельетон

Эътиборингиз учун битта факт: магазин аҳолидан ҳар куни 120 яшик ёки 2400 тагача шиша идишлар қабул қилиб олади. Бу идишларнинг аксарияти 12 тийинлик бўлиб, агар қабул қилувчи магазин ходими шиша топшириш учун келган кишиларга ҳар дона идиш учун 10 тийиндан ҳақ тўласа, у ана шу кишилар ҳақидан бир кунда неча сўм уриб қолади? Бир ойда-чи? Бир йилда-чи?

Бу жуда ҳам оддий масала, ечилиши ҳам осон, шундай эмасми? Қулоқ солинг-а, 2400 дона шишани икки тийинга кўпайтирсак, магазин ходимининг чўнтагига тушадиган текин пул 48 сўмни ташкил этиши осонгина чиқади. Агар ана шу 48 сўмни яна ўттизга ва сўнгра ўн иккига кўпайтирсак, бир ойда ҳамда бир йилда ишламай топилган пулнинг миқдори мана мен деб турибди. Бу ёғини ҳам айта қолайлик. Аҳолидан бўш шиша идишлари қабул қилиб оладиган магазин ходими бир ойда кишилар ҳақидан 1440 сўм, бир йилда эса 17280 сўм юлиб қолар экан. Кўрдингизми, нақ белида белбоғи бор иккита люкс «Жигули»ю, яна машина тўйига сарф бўладиган харажатнинг пули чиқиб турибди. Шунинг учун ҳам ёнида мўъжазгина шиша идишлари қабул қилиш пункти бўлган озиқ-овқат магазинларида қабул қилувчи ходимлик ўрни ҳамма вақт талаш. Бировлар ҳақига хиёнат қилиш ва тамагирлик кўчасига кириб олган баъзи нопок сотувчилар қўлида институт ёки техникумни тугаллаганлиги тўғрисида диплом бўлса ҳам, ана шу ўринга ўзларини уришяпти. «Қора иш» бўлса ҳам, эртадан кечгача шиша тўла яшикларни кўтаришса ҳам майлимиш. Ишқилиб, шу ўрин бегона бўлмасин, дейишади. Чунки бу иш киши кўзига эътиборсизроқ кўрингани билан тушими дуруст бунинг устига, текширишлар ҳам кам.

Ёз келиши билан шиша қабул қилиб олувчиларнинг ҳам қўли қўлига тегмай қолди. Илгари кунига аранг бир шиша «Тошкент суви» ичадиган одам ҳозир кечгача бемалол беш-олти шишани бўшатиб қўйяпти. Уйда бўш идиш йиғилиб қолганидан хунуги бўлмас экан. Шу сабабли қабул пункти эшиги олдида эртталабданоқ тўрва ва саватларга шиша тўлдириб олган кишилар тирбанд бўлиб кетади. Куйбишев район озиқ-овқат савдосига қарашли 21-магазинда ҳам ана шундай. Шиша қабул қилувчи Абдулла Бурхонов тиним билмайди: гоҳ шиша санайди, гоҳ пул. У баъзида одамларга ҳазил ҳам қилиб қўяди.

— Отахон дейман, пивога жуда ҳам ўч экансиз-ку, икки тўрва шишани бўшатиб ташлабсиз-а, — у отаси тенги чолни калака қилгандай мийиғида кулиб қўйди.

— Бу «Тошкент суви»дан бўшаган шиша, ўғлим, — чол шишаларни санаб яшикка жойларкан шундай деди, — эллик дона...

— Эллик дона бўлса, мана, беш сўм, — Абдулла Бурхонов яна ўша илжайишини қилиб, шиша ҳақини узатди. Қария пулни олишни ҳам, олмасликни ҳам билмай, ийманибгина деди:

— Олти сўм буларди шекилли, ўғлим. Ўн икки тийиндан ҳисоблаб кўринг-чи?

— Ўн тийиндан деяверинг, ота, ўн тийиндан... Ўзингиз ҳам роса ҳисобчи бўлиб кетибсизми-а? — Абдулла Бурхонов тумтайиб олди. Энди унинг очилиб-сочилиб илжайишидан асар ҳам қолмаганди. — Бизда тартиб шунақа, хоҳласангиз ўн тийиндан оламан, хоҳламасангиз...

Отахон сиртига сув юқтирмайдиган сотувчининг айтганига кўнишдан бошқа чора тополмади...

Шу куни ҳар галгидай 21-магазиннинг шиша идишларни қабул қилиш пункти ходими А. Бурхоновнинг омади келиб турган экан. Шиша топширишга келган кишилар ҳақидан кўзини лўқ қилиб уриб қолаверди. Масалан, Тошкент трактор заводи ишчиси К. Рожковдан ҳар бирининг баҳоси 15 ва 17 тийинлик 37 дона, В. Захаровдан 21 дона шишани ўзи енг ичида жорий қилган тариф бўйича ўн тийиндан қабул қилиб, эгаларига салкам икки сўм кам ҳақ тўлади. Шакаров ва Нормуҳамедов деганларнинг ҳам 40 тийинини, пенсионер А. Асиловнинг эса 16 тийинини бермай безрайиб тураверди. Кишилар унинг бу қилмишини билиб туришса ҳам, «арзимаган пул, шунга ҳам жанжаллашиб ўтирамизми. Абдулла Бурхоновга бош-кўзимиздан садақа», деб кетаверишди. Улар ана шу «чақа»лар йиғилиб, Абдулла Бурхоновнинг «остонасини тилладан» қилаётганини билишмасди. А. Бурхонов мана шу икки тийин деб кишилардан ширин сўзини аямай, бирини «ака», бирини «ука» билиб, ҳақини талаб қилганларни эса жинидан баттар ёмон кўришининг сабаби ҳам ана шу «тилла остона» эди.

— Савдонинг ўзи шунақа бўлади, — деб қўярди у баъзан. — Одамлардан ширин гапингни аямасанг, икки-уч тийиннинг юзига қарамай ташлаб кетаверишади. Билишмайдики, мана шу тийинлар тўпланиб, мендақа кишиларнинг чўнтагида «бола очиб» ётганини.

Бурхоновга ўхшаб, нафсини эл чўнтагига қўйиб, билса ҳазил билмаса чин қабилида куппа-кундуз куни ўғирлик қилаётган текинхўрларнинг баъзилари қўлга тушиб, тегишли жазоларини ҳам олишяпти. Аммо шуниси ажабланарликки, уларнинг ўрнига келган янги ходим ҳам жиноятга қўл урганида уларнинг қанотига сув пуркаётган айрим магазин мудирлари қулоқларини гаранг, кўзларини кўр қилиб, ўзларини ҳеч нарсадан хабарлари йўқдек тутишяпти. Райондаги 8-, 10- ва 18-озиқ-овқат магазинлари қошидаги қабул пунктлари ходимлари Собит Акбаров, Анвар Қурбонов, Виталий Долбневлар ҳам ўз ҳомийлари бўлиб қолган мудир акахонларининг ишончини қозониб, кишиларнинг ҳақини уриб қолиш билан кун ўтказишяпти.

Оддий арифметик масала билан бошланган фельетонимиз поёнига етди. Бу масала оддий ва ечилиши осон бўлса ҳам, аммо уни ечишга Тошкент шаҳар савдо ташкилотлари раҳбарларининг тиши ўтмай келаётганига таажжубланасан киши. Улар ҳисоб-китобнинг «пири» бўлиб кетган бўлишса-да, шу масалани ечолмай, бошлари гаранг, икки гапнинг бирида «оғир, қийин масала экан, унга тишимиз ўтмаяпти», дейишади.

Н. АЛИМОВ.

ЯНГИ АВТОВОКЗАЛ

Наманганнинг «Дўстлик» проспектида яна бир муҳташам бино — шаҳарлараро янги автовокзал фойдаланишга топширилди. Унинг лойиҳасини «Узгипроавтодор» илмий-тадқиқот институти коллективи яратган. Бу ерда йўловчилар учун ҳамма қулайликлар: справкалар бюроси, кутиш зали, ошхона, чойхона, кафетерийлар мавжуд.

Янги автовокзални «Узавтострой» трестининг қурилиш участкаси коллективи муддатидан беш ой илгари битказди. Бу ердан бир йўла ўттизга яқин маршрут бўйлаб қатновлар йўлга қўйилган. Автовокзал кунига 10 мингдан ортиқ йўловчига хизмат кўрсата олади.

Ахборот

АНДИЖОН

ДАРОМАД МАНБАИ

Ўтган йили Андижон районидаги Охунбобоев номли совхоз теплицасида 21,5 минг дона, Олтинкўл районидаги Калинин номли колхозда 20 минг 600 дона, Избоскан районидаги Мичурин номли совхозда 10 минг дона лимон етиштирилди. Учала хўжалик лимондан 30 минг сўм даромад олди.

Областда лимон ишқибозлари кўпайиб бормоқда. Хўжаобод районидаги «Ленинград» колхози, Калинин номли совхоз, Жалолқудуқ районидаги Димитров номли колхоз, Андижон районидаги «Москва» совхозида ва Қўрғонтепа райони хўжаликларида янги лимонзорлар барпо этилди. Олтинкўл районидаги Калинин номли колхозда лимон кўчати етиштириш йўлга қўйилди. Бу хўжалик баҳорда 6 минг туп лимон кўчати сотди.

БОҒ-РОҒЛАР КЕНГАЯДИ

Балиқчи район меҳнат аҳли Қорадарё қирғоқларини мустаҳкамлаш, обод қилиш, дам олиш зонасига айлантиришга киришди. Шу мақсадда дарёнинг Чинобод — Балиқчи соҳилларига 16 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу ишда район маркази аҳолиси, «Коммунист», «Москва», «Ленинград», «Правда», «Победа» колхозларининг меҳнаткашлари фаол қатнашдилар.

Қорадарёнинг Андижон — Наманган магистрал йўли кесиб ўтган жойда 2 гектарлик сунъий кўл, 5 гектарлик янги боғ барпо этилди. Кўлнинг ўртасида замонавий типда ресторан қурила бошланди.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ: 9.00 — Вақт. 9.40 — Зарядкага сафланинг. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.20 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 12.30 — Музикали киоск. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Фильм-спектакль. 16.10 — Олимпиада—80. 16.55 — Бугун — енгил саноат ходимлари куни. 17.10 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Халқаро панорама 19.15 — Хатларингиз асосида. 20.00 — 13-Бутуниттифоқ Пушкин поэзияси байрами. 21.30 — Вақт. 22.05 — Концерт. 22.30 — Футбол бўйича СССР кубоги учун. Ярим финал. «Динамо» (Москва) — «Карпати» (Львов). 24.00 — Янгиликлар. **ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ:** 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — Ҳужжатли фильм. 11.20 — Кинопублицист экрани. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Юмор 14.05 — Уйимизга шер келди. Бадиий фильм. 15.10 — Реклама. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Цирк. 19.00 — Бугун — енгил саноат ходимлари куни. 19.20 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион новеллалар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Пахтакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари. 22.25 — Телевизион миниатюралар театрининг спектакли. **ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ:** 16.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

11 ИЮНЬ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ. 9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм. 10.25 — Оқ автомобиль. Бадиий фильм. 10.50 — Концерт. 11.00 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.10 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Сиз яратган боғ. 16.35 — Концерт. 17.20 — Жон Рид. Ҳаёт ва ижод саҳифалари. 18.05 — Ёш спортчининг катта майдони. 18.35 — Беш йиллик. Тўртинчи йил. Рекламация. 19.05 — Ҳужжатли фильм. 20.05 — Спектакль. 21.30 — Вақт. 22.05 — Ёшлар учун викторина. 23.10 — Концерт. 23.40 — Янгиликлар. **ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.** 18.05 — Болалар учун фильмлар. 18.30 — Жонажон ўлка. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист К. Раҳимов куйлайди. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рояль олдида суҳбатлар. 21.30 — Вақт. 22.05 — Ғалла — ризқ-рўзимиз. 22.25 — Барҳаёт ўгитлар. Бадиий фильм. **ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА.** 18.40 — Угрюм дарё. Кўп серияли бадиий фильм, 1-серия. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ёшлик. 20.50 — Ҳужжатли фильм.

РАДИО

10 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 10.45 — Товарлар — халққа. 12.10 Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Беш йиллик илғорлари ҳақида ҳикоя қиламиз. 13.30 — Енгил саноат ходимлари, Сизлар учун. 14.00 — Партия қарорлари — ҳаётга! 15.40 — Театр микрофон олдида. С. Азимов. Қонли сароб. Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театри спектаклининг монтажи. 17.30 — Севги қўшиқлари. 18.15 — Ёшлик. 19.30 — Спорт эшиттириши. 20.25 — «Ялла» вокал-чолғу ансамбли ижро этади. 21.00 — Табассум. 22.28 — Енгил саноат ходимларининг талабларига биноан концерт. 23.15 — Дам олиш концерти.

11 ИЮНЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.45 — Совет турмуш тарзи. 10.15 — Ёзувчилар микрофон олдида. 12.00 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Гўшт етиштиришни кўпайтириш резервлари. 13.30 — Енгил чолғу куйлари. 14.00 — Тежамкорлик — коммунистик хислат. 18.15 — Иқтисодий билимлар радиоуниверситети. 18.50 — Ёшлик. 20.25 — Бир қўшиқ тарихи. 21.00 — Карл Маркснинг «Сиёсий-иқтисод танқидига доир» асари нашр этилганлигининг 120 йиллигига 22.30 — Най навоси. 23.20 — Дам олиш концерти.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
84-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—80 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртини битирганларга ўрта маълумотли қурувчи дипломи берилади.

Ўқиш муддати 3 йил.

8-синф маълумотига эга бўлган 15 ва ундан юқори ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади. 10-синфни битирганлар ва Совет Армияси сафидан запасга бўшатилган ёшлардан бир йиллик ўқиш группалари тузилади.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Билим юрти «Средазтрансстрой» тресги қурилиш ташкилотлари учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича кадрлар тайёрлайди: метрополитен ва темир йўл транспортида автоматика, телемеханика ва алоқа воситаларининг электр монтажчиси, юқори кучланишли ҳаво линиялари монтажи бўйича электромонтёр-линиячи, электр-газ пайвандчи-монтажчи, слесарь-сантехник, қурилиш машиналари ва технологик ускуналар ремонти бўйича слесарь, ғишт терувчи-монтажчи, бўёқчи-сувоқчи, дурадгор, сувоқчи.

Бадиий ижодга иштиёқи бўлган ёшлар ганчга нақш солувчи бўёқчилар группаси ва ёғочга ўйиб нақш солувчи дурадгорлар группасига ўтказилади.

Билим юртида эркин кураш ва самбо бўйича спорт группалари тузилади.

Ўқувчилар кунига 3 марта овқат, кийим-бош ва махсус кийим билан таъминланади ва ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 процентини оладилар. Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Ўқишни битириб трестга юборилганлар темир йўл транспорти ходимлари учун белгиланган имтиёзлардан фойдаланадилар. Ўқишни аъло баҳолар билан битирганлар олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.

ЎҚИШ 1 сентябрда бошланади.

Ўқишга кирувчилар 1 июлга қадар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (паспорт), маълумоти ҳақида ҳужжат, турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 5 та фотосурат (3x4 см.).

Мурожаат учун адрес: Тошкент—74, Ҳамза райони, Слоним кўчаси, 84-уй (8, 21, 48, 80-автобуслар, 3, 23-трамвайларнинг «Котельная» бекати). Телефон 96-17-61.

Тошкент турар жой ва жамоат биноларини типовой ва экспериментал лойиҳалаштириш зонал илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институти

(«ТашЗНИИЭП»)

1979 ЙИЛ УЧУН

АСПИРАНТУРАГА

қуйидаги ихтисослар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги ва сиртқи: иссиқлик таъминоти, вентиляция ва ҳавони кондициялаш, қурилиш материаллари ва буюмлар (турар жой ва жамоат бинолари учун заводда тайёрланган буюмлар технологияси), турар жой ва жамоат бинолари архитектураси, район планировкаси ва шаҳар қурилиши, қишлоқ хўжалик аҳоли жойларининг планировкаси ва қурилиши;

сиртқи: қурилиш конструкциялари, лойиҳа ечими экономикаси.

АРИЗАЛАР 20 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Имтиҳонлар 1 октябрдан бошланади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700000, Тошкент шаҳри, Главпочтамт, 108, алоқа яшиги. Телефон: 46-07-60.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/VI да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Уйланиш** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/VI да **Тўйдан олдин томоша**, 11/VI да **Ужарлар**.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09. қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26, фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13. иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 06293. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 131.